

Perusopetuksen opetussuunnitelma

Vuosiluokkien 1–2 oppimäärät

Voimassa 1.8.2026 alkaen

Sisältö

Siirtymät.....	2
Äidinkieli ja kirjallisuus	5
Suomen kieli ja kirjallisuus.....	9
Suomi toisena kielenä	28
Ruotsin kieli, A-oppimäärä (A1, kielikylpy)	40
Englanti, A1-oppimäärä	42
Matematiikka	57
Ympäristöoppi.....	67
Uskonto	82
Elämäkatsomustieto	90
Musiikki.....	98
Kuvataide	106
Käsityö.....	114
Liikunta	122

Siirtymät

Koululaiseksi kasvaminen

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista ja turvallisista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 1–2 opetuksessa otetaan huomioon esiopetuksen ja sitä edeltäneen varhaiskasvatuksen antamat valmiudet. Vuosiluokkien 1–2 erityisenä tehtävänä on luoda perusta oppilaiden myönteiselle käsitykselle itsestä oppijana ja koululaisena sekä kehittää valmiuksia myöhempää työskentelyä ja oppimista varten. Perusopetuksen alussa jokaisen oppilaan edistymisen huolellinen seuranta on erityisen tärkeää, jotta voidaan huolehtia siitä, että oppilaalla on edellytykset opinnoissa etenemiseen.

On tärkeätä, että jokainen oppilas saa rohkaisevaa palautetta ja tilaisuuksia uusien asioiden oppimisesta nouseville ilon ja onnistumisen kokemuksille. Oppilaita kannustetaan tuomaan esiin kiinnostuksen kohteensa ja löytämään uusia. Opetus suunnitellaan riittävän haasteelliseksi kunkin oppilaan tarpeita ajatellen. Koulussa ei sallita minkäänlaista kiusaamista eikä syrjivää käyttäytymistä. Oppilaita ohjataan yhdessä toimimiseen, omatoimisuuteen ja vastuunottoon omista koulutehtävistä. Kielellisten, sosiaalisten sekä motoristen taitojen ja muistin kehittymiseen samoin kuin kunkin omaan kehitysrytmiin kiinnitetään erityistä huomiota. Tavoitteena on, että kehitykseen ja oppimiseen liittyvät vaikeudet tunnistetaan varhain ja tuki annetaan oikea-aikaisesti. Työtavoissa korostuvat havainnollisuus ja toiminnallisuus, leikki ja pelillisuus sekä mielikuvitus ja tarinallisuus. Koulun aloitusta ja koululaiseksi kasvamista tuetaan yhdessä kotien kanssa.

Esiopetuksen oppimiskokonaisuudet muuttuvat vuosiluokilla 1–2 oppiaineiksi, mutta opetus voi olla edelleen pääosin eheytettyä. Oppilaiden omatoimisuutta, yhdessä tekemisen taitoja sekä asioiden välisten yhteyksien ymmärtämistä edistetään toteuttamalla monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Tällöin tarjoutuu myös enemmän tilaisuuksia yhteistyöhön niin esiopetuksen kuin ylempien vuosiluokkien kanssa.

Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen

Lapsen siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstön kesken. Tarvitaan oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen molemminpuolista tuntemista. Yhteistyö huoltajien kanssa ja keskinäisen luottamuksen rakentaminen on tärkeätä. Jokaisen lapsen tilanne, oppimisvalmiudet ja tarpeet otetaan huomioon. Lasten mahdollisesti tarvitsema oppimisen ja koulunkäynnin tuki turvataan koulun aloitusvaiheessa ja tarkistetaan aamu- ja iltapäivätoimintaan tai kerhotoimintaan osallistumisen tarpeet ja mahdollisuudet. Lapsia kannustetaan olemaan ylpeitä esiopetuksen aikana opituista taidoista. Heitä rohkaistaan liittymään uuteen ryhmään ja toimimaan uudessa ympäristössä kohtaamiensa aikuisten kanssa.

Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta. Jo ennen kielen A1-oppimäärän opetuksen alkamista lapsia voidaan tutustuttaa alustavasti opetuksen järjestäjän tarjoamiin kieliin järjestämällä esimerkiksi kielisuihkuja esiopetuksessa tai syksyllä ensimmäisellä vuosiluokalla, jos opetus alkaa kevätlukukaudella. Kielisuihkuissa kieleen tai kieliin voidaan tutustua esimerkiksi laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan lapsia kiinnostavista asioista yhdessä lasten kanssa. Kielisuihkut voidaan toteuttaa muun toiminnan yhteydessä tai niille voidaan varata omia opetustuokioita.

Paikalliset tarkennukset

Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen yhteistyötä toteutetaan tavoitteellisesti ja ohjatusti. Yhteistyön tavoitteena on ensinnäkin pedagoginen ja opetussuunnitelmallinen jatkumo lapsen oppimisen polulla. Hyvä koulun aloitus edellyttää myös tiedon kulkua lapsen oppimista koskeissa asioissa niin perusopetukseen kuin mahdolliseen iltapäivätoimintaan. Niin esiopetuksen aikana kuin siirtymävaiheissa tehdään moniammatillista yhteistyötä.

Porvoon kaupungissa toimivat kaksikieliset esi- ja alkuopetuksen verkot, jotka koostuvat koulusta ja sen oppilaaksi tulevien lasten esiopetusryhmistä. Esi- ja alkuopetuksen yhteistyöllä tavoitellaan yhteisen toimintakulttuurin kehittämistä ja nivelvaiheen madaltamista. Näin vahvistetaan lapsen oppimispolun jatkumoa sekä kehityksen ja oppimisen tukemista. Myös kouluympäristö tulee lapsille tutuksi esiopetusvuoden aikana, jolloin siirtymä kouluun on helpompaa.

Esiopetus ja koulu laativat yhteistyösuunnitelman syyskuun loppuun mennessä. Esi- ja alkuopetuksen yhteistä toimintaa ja opetusta järjestetään vähintään kolme kertaa lukuvuoden aikana. Yhteistyöparit, jotka ovat etäällä toisistaan ja joita paikallisliikenne ei palvele, voivat käyttää toiminnan toteuttamiseen tilauskuljetuksia enintään 10 kertaa lukuvuoden aikana. Rehtori ja päiväkodin johtaja vastaavat opetussuunnitelmien mukaisen yhteistyön tavoitteiden ja vuosittain laadittavan yhteistyösuunnitelman toteutumisesta. Esi- ja alkuopetuksen opettajille järjestetään lukuvuoden aikana yhteistä suunnittelu-aikaa.

Keväällä lapsella on mahdollisuus tutustua omaan tulevaan kouluunsa vähintään kerran. Tulevan koulun tutustumiskäytien järjestelyistä sovitaan esiopetuspaikan ja huoltajien kanssa.

Esiopetuksen ja lapsen tulevan koulun välillä järjestetään kevään tiedonsiirtopalaveri, jonka ajankohdan varhaiskasvatuksen opettaja varmistaa koulun rehtorilta ja välittää tiedon ajankohdasta varhaiskasvatuksen erityisopettajalle. Tiedonsiirron tavoitteena on kertoa ryhmän ja yksittäisten lasten vahvuuksista sekä käytössä olleista oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä ja ryhmäkohtaisista tukimuodoista. Palaveriin osallistuvat esiopetuksen opettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, tuleva luokanopettaja, koulun erityisopettaja ja rehtori sekä koulun opiskeluhoollon henkilöstöä. Tiedonsiirtopalaveriin otetaan mukaan huoltajien hyväksymä lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman kevään arviointikeskustelu ja tiedonsiirto kouluun -osio, johon on kirjattu myös yhteenveto kartoituksista. Lisäksi vieraskielisen lapsen kohdalla siirretään myös KieliPedan osiot 2–

3, lapsen kielimaailmaa ja kielitaidon tasoa kuvaavat lomakkeet. Lapsen osallisuus tiedonsiirrossa toteutuu lapsen oppimissuunnitelman itsearviointiosiossa.

Lapsikohtaisia tukitoimia saaneen lapsen kohdalla järjestetään erillinen tiedonsiirtopalaveri. Sen sopii varhaiskasvatuksen erityisopettaja yhteistyössä koulun kanssa. Tapauskohtaisesti palaveriin kutsutaan huoltajan lisäksi lapsen asioissa mukana olleet yhteistyötahot. Tiedonsiirrossa käytetään lapsen oppimissuunnitelmaa kokonaisuudessaan huoltajien luvalla. Mikäli lapsikohtaisten tukitoimien tarve jatkuu koulussa oppilaskohtaisena tukena, varhaiskasvatuksen erityisopettaja lähettää lapsikohtaisen tuen suunnitelman salattuna sähköpostina koulun yhteyshenkilölle. Tarvittaessa tiedonsiirtopalaveriin voidaan kutsua tuleva iltapäivätoiminnan vastuuhjaaja huoltajan luvalla. Lapsen osallisuus tiedonsiirrossa toteutuu oppimissuunnitelman itsearviointiosiossa.

Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Siirtymävaiheessa on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja tukea kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen vahvistaminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta ja opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen kolmannen vuosiluokan opintojen alkamista.

Paikalliset tarkennukset

- Luokanopettaja varmistaa, että oppilaan koulunkäynnin kannalta välttämätön tieto siirtyy seuraavalle opettajalle.
- Oppilaalle ja huoltajalle järjestetään kevään aikana keskustelu, jossa käydään läpi siirtymävaiheeseen liittyvät asiat.
- Oppilas tutustuu koulupäivän aikana uuteen luokkaansa, opettajaansa sekä luokkatovereihinsa.

Äidinkieli ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoisiksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentamaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisisältöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen

rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia.

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien opettajat tekevät yhteistyötä. Erityisesti suomen kieli ja kirjallisuus sekä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärien yhteistyö vahvistaa suomen oppimisen jatkumoa. Tavoitteena on siirtyminen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään, kun riittävä suomen kielen taito eri kielitaidon osa-alueilla ja eri tiedonalojen kielissä on saavutettu.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kielenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnessa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1–2

Vuosiluokilla 1–2 äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen erityisenä tehtävänä on edistää oppilaiden yksilöllisten edellytysten pohjalta itsensä ilmaisemisen ja vuorovaikutuksen taitoja, kielellistä tietoisuutta sekä kehittää kuuntelemisen, puhumisen, lukemisen ja kirjoittamisen perustaitoja. Opetuksen tehtävänä on kiinnostuksen ja innostuksen vahvistaminen kielelliseen ilmaisuun, draamaan, kaunokirjallisuuteen ja monimuotoisten tekstien tulkitsemiseen ja tuottamiseen. Opetuksessa huolehditaan oppimisprosessin jatkumosta esiopetuksesta kouluun niin äidinkielen perustaitojen kuin laaja-alaisen osaamisen osalta.

Äidinkieli ja kirjallisuus oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti ja kieliympäristöksi. Saatavilla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli, draama ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoittelu yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus oppiaineessa vuosiluokilla 1–2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja

tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Suomen kieli ja kirjallisuus

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisten identiteettien rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikielisessä ja kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä tuetaan oppilaita tarkastelemaan kriittisesti kielten ja kulttuurien välisiä hierarkioita ja purkamaan niitä. Oppilaita ohjataan ymmärtämään koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksessa tehdään jatkuvaa yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän sekä muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien opettajien kanssa. Yhteistyön tarve korostuu erityisesti vaihdettaessa oppimäärää suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään. Oppimäärää vaihtaneen oppilaan oppimista seurataan, ja tarvittaessa oppilas ohjataan oppimisen tuen piiriin.

Yhteistyössä kotien, muiden oppiaineiden opetuksen sekä mahdollisen oman äidinkielen opetuksen kanssa suomen kieli ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellisiä ja kulttuurisia identiteettejään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Kielellisten identiteettien rakentamiseen liittyy monikielisyys. Suomen perustuslain 17§ mukaan kaikilla kieliryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Oppimäärän erityinen tehtävä vuosiluokilla 1–2

Vuosiluokilla 1–2 opetuksen painopiste on luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen, ilmaisuun ja erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.

Vuosiluokka 1

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (S1) (L1-L3) T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin (S1) (L1, L2, L7) T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään koko- naisvaltaisesti, myös draaman avulla (S1) (L1, L2, L7)	S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä. <i>Paikalliset tarkennukset</i> 1.–2. lk kummallakin vuosiluokalla - Nimetään ja jäsennetään kielellisesti ympäristöä - Harjoitellaan kuuntelemista: ohjeen mukaan toimiminen, kuullun ymmärtämisen strategiat (ennakointi, päättely, vertailu, tiivistäminen, eläytyminen), kysymistä, vastaamista ja kertomista	Oppilaan oppimisen arviointi äidinkielessä ja kirjallisuudessa vuosiluokilla 1–2 Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen
Tekstien tulkitseminen T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin (S1) (L1, L2, L7) T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan (S2) (L1, L4, L5) T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä (S2) (L1, L2, L4)	- Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa	kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.
T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin (S2) (L1, L4, L5)	- Erilaisten viestintätapojen havainnointi: suullinen, kuvallinen, kirjallinen, nonverbaalinen ja monimediainen erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla käsitellään lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä	Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat:
T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen (S2) (L2, L4, L5)	S2 Tekstien tulkitseminen	• edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana ja käsitevarannon karttuminen
Tekstien tuottaminen	Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja	• edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa
T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla (S3) (L1, L4, L5, L7)		• edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen
T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös moni- mediaisissa ympäristöissä (S3) (L2, L4, L5)		• edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista
T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
käsinkirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia (S3 ja L1, L4-5)	ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.	Arviointiasteikko Oppiaine kokonaisuudessaan arvioidaan asteikolla tavoitteet on saavutettu / tavoitteita ei ole saavutettu.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		Oppiaineen osa-alueista lukeminen ja kirjoittaminen annetaan tarkempaa palautetta seuraavalla asteikolla:
T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen (S4) (L2, L4, L7)	<i>Paikalliset tarkennukset</i> 1–2. lk kummallakin vuosiluokalla - Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä sekä niiden rakenteita ja merkityksiä mm. kuvat, lastenkirjallisuus ja -runot, vuoropuhelut, yksinkertaiset tietotekstit, mediatekstit	Tavoitteet on saavutettu ➤ kiitettävästi: Oppilaalla on erinomaiset tiedot ja taidot ja hän osaa soveltaa ja yhdistää niitä luovasti uusissa tilanteissa.
T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsee itsensä kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön (S4) (L2-4)	- Sanojen ja sanontojen merkitysten pohtiminen, sanavalinnat ja uusien käsitteiden oppiminen - Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä	➤ hyvin: Oppilaalla on hyvät perustiedot ja -taidot, ja hän osaa soveltaa niitä itsenäisesti. ➤ melko hyvin: Oppilaalla on melko hyvät perustiedot ja -taidot.
T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin	- Lukukokemuksien jakaminen: keskustelu	➤ osittain: Oppilas harjoittelee perustietoja ja -taitoja. Hän tarvitsee tukea ja apua. ➤ Tavoitteet saavuttamatta: Oppilas ei ole saavuttanut oppimiselle

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa (S4) (L2, L4 ja L7)	sisällöstä (esim. henkilöiden tunteet) ja kertominen omin sanoin - Tiedon etsintä tekemällä havaintoja kuvista ja teksteistä sekä niistä kertominen toisille 1. luokka - Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, otsikko, teksti ja kuva - Lukemisen rytmi, tauotus, painotus - Harjoitellaan tekstinymmärtämisen taitoja: silmäily, ennakointi, omin sanoin kertominen, kysymysten tekeminen ja vastausten löytäminen Kerronnan peruskäsitteisiin keskitytään 2. vuosiluokalla. Mediakriittisyys ja turvataidot verkossa nostetaan esille. S3 Tekstien tuottaminen Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja	asetettuja tavoitteita.

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä. <i>Paikalliset tarkennukset</i> 1.–2. lk kummallakin vuosiluokalla - Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä - Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla 1. luokka - Isot ja pienet tekstauskirjaimet - Oikeinkirjoitus: äänne, kirjain, tavu, sana ja sanaväli - Näppäimistöllä kirjoittaminen S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen. <i>Paikalliset tarkennukset</i> 1.–2. lk kummallakin vuosiluokalla - Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien - Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin - Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla - Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tutustutaan kirjaston käyttöön Porvoon	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	kirjastopolun mukaisesti - Luetaan säännöllisesti kirjallisuutta yksin ja yhdessä (kokonaisteos) sekä itse valittua tai yhdessä sovittua (vähintään neljä kirjaa lukuvuodessa) esim. Opetushallituksen Lukudiplomien avulla - Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lastenkirjallisuuteen ja mediateksteihin sekä keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä - Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joi- hinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen	

Vuosiluokka 2

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (S1) (L1-L3) T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua eri- laisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin (S1) (L1, L2, L7) T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään koko- naisvaltaisesti, myös draaman avulla (S1) (L1, L2, L7) T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin (S1) (L1, L2, L7)	S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä. <i>Paikalliset tarkennukset</i> 1.–2. lk kummallakin vuosiluokalla - Nimetään ja jäsennetään kielellisesti ympäristöä - Harjoitellaan kuuntelemista: ohjeen mukaan toimiminen, kuullun ymmärtämisen strategiat (ennakointi, päättely, vertailu, tiivistäminen, eläytyminen), kysymistä, vastaamista ja kertomista	Oppilaan oppimisen arviointi äidinkielessä ja kirjallisuudessa vuosiluokilla 1–2 Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen
Tekstien tulkitseminen T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan (S2) (L1, L4-5) T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä (S2) (L1, L2, L4)	- Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa	kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.
T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin (S2) (L1, L4, L5)	- Erilaisten viestintätapojen havainnointi: suullinen, kuvallinen, kirjallinen, nonverbaalinen ja monimediainen erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla käsitellään lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä	Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat:
T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen (S2) (L2, L4, L5)	S2 Tekstien tulkitseminen	• edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana ja käsitevarannon karttuminen
Tekstien tuottaminen	Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja	• edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa
T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla (S3) (L1, L4, L5, L7)		• edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen
T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös moni- mediaisissa ympäristöissä (S3) (L2, L4, L5)		• edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista
T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia (S3) (L1, L4, L5)	ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.	Arviointiasteikko Oppiaine kokonaisuudessaan arvioidaan asteikolla tavoitteet on saavutettu / tavoitteita ei ole saavutettu. Oppiaineen osa-alueista lukeminen ja kirjoittaminen annetaan tarkempaa palautetta seuraavalla asteikolla:
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	<i>Paikalliset tarkennukset</i>	Tavoitteet on saavutettu
T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen (S4) (L2, L4, L7)	1–2. lk kummallakin vuosiluokalla - Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä sekä niiden rakenteita ja merkityksiä mm. kuvat, lastenkirjallisuus ja -runot, vuoropuhelut, yksinkertaiset tietotekstit, mediatekstit	➤ kiitettävästi: Oppilaalla on erinomaiset tiedot ja taidot ja hän osaa soveltaa ja yhdistää niitä luovasti uusissa tilanteissa.
T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitse- maan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön (S4) (L2, L4)	- Sanojen ja sanontojen merkitysten pohtiminen, sanavalinnat ja uusien käsitteiden oppiminen	➤ hyvin: Oppilaalla on hyvät perustiedot ja -taidot, ja hän osaa soveltaa niitä itsenäisesti.
T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin	- Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä - Lukukokemusten jakaminen: keskustelu	➤ melko hyvin: Oppilaalla on melko hyvät perustiedot ja -taidot. ➤ osittain: Oppilas harjoittelee perustietoja ja -taitoja. Hän tarvitsee tukea ja apua. ➤ Tavoitteet saavuttamatta: Oppilas ei

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa (S4) (L2, L4, L7)	sisällöstä (esim. henkilöiden tunteet) ja kertominen omin sanoin - Tiedon etsintä tekemällä havaintoja kuvista ja teksteistä sekä niistä kertominen toisille 2. luokka - Mekaanisen lukutaidon sujuvoittaminen - Harjoitellaan aiempien lisäksi käsitteet virke ja lopetusmerkki - Harjoitellaan tekstinyymmärtämisen taitoja: pääasioiden löytäminen - Opitaan käyttämään käsitteitä päähenkilö, tapahtumapaikka, tapahtuma-aika ja juoni S3 Tekstien tuottaminen Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja	ole saavuttanut oppimiselle asetettuja tavoitteita.

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omilla teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omilla teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä. <i>Paikalliset tarkennukset</i> 1.–2. lk kummallakin vuosiluokalla - Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä - Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	2. luokka - Sanatasoisen oikeinkirjoituksen varmistaminen (erityisesti pitkä vokaali, geminaatta, äng-äänne), sanojen jakaminen riveille tavuväliä hyödyntämällä - Virkkeen oikeinkirjoitus (iso alkukirjain, lopetusmerkit) - Isot alkukirjaimet tutuissa erisnimissä - Tekstien suunnittelu - Kuvaavien ja kertovien tekstien tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin (esim. kuvailevat sanat, ilmaisut) tutustuminen, kertomuksen perusrakenne (alku, tapahtumaosa, loppu) sekä ajan ja paikan ilmaisujen käyttäminen omissa teksteissä - Näppäimistöllä kirjoittaminen (isot ja pienet kirjaimet, välilyönti, korjausnäppäin, kuvan lisääminen tekstiin, tallentaminen ja tulostaminen)	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	<i>Paikalliset tarkennukset</i> 1.–2. lk kummallakin vuosiluokalla - Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien - Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin - Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla - Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tutustutaan kirjaston käyttöön Porvoon kirjastopolun mukaisesti - Luetaan säännöllisesti kirjallisuutta yksin ja yhdessä (kokonaisteos) sekä itse valittua tai yhdessä sovittua (vähintään neljä kirjaa lukuvuodessa) esim. Opetushallituksen Lukudiplomien avulla - Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lastenkirjallisuuteen ja mediateksteihin sekä	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä - Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joi- hinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen	

Suomi toisena kielenä

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan suomen kielen taidon kehittymistä, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä yhteiskunnan jäseneksi kasvamista. Lisäksi tärkeää on herättää kiinnostus kielitietoisuuden, monikielisyyden ja kielitaidon elinikäistä kehittämistä kohtaan sekä tarjota välineitä siihen. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua suomenkielisen kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla: kuullun ymmärtämisessä, puhumisessa, luetun ymmärtämisessä ja kirjoittamisessa. Samaan aikaan edistetään tiedonalojen kielten oppimista kaikissa oppiaineissa. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea ja käsitellä tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioida ja analysoida erilaisia monimuotoisia, esimerkiksi puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikielisessä ja kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä tuetaan oppilaita tarkastelemaan kriittisesti kielten ja kulttuurien välisiä hierarkioita ja purkamaan niitä. Samalla oppilaat tulevat tietoisiksi suomen ja ruotsin kielten asemasta kansalliskielinä.

Koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärään arvioivat oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista. Koska opetus tulee järjestää oppilaan edun, ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Koulu perustelee oppilaan huoltajalle suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tarpeen sekä selvittää oppilaan edun mukaista oppimäärän valintaa ja valinnan vaikutuksia perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän valinnassa keskeisintä on oppilaan kehittyvä suomen kielen taito eri osa-alueilla. Oppimäärän tarpeen arvioinnissa huomioidaan seuraavat näkökulmat:

Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää,

- jos oppilas tarvitsee vielä suomen kielen peruskielitaidon vahvistamista tai
- jos oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.

Oppilas opiskelee suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää,

- jos oppilas on saavuttanut suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteiden mukaisen suomen kielen taidon sen eri osa-alueilla.

Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: oppilas oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy monipuolinen suomen kielen taito muiden oppimiensa kielten rinnalle.

Oppimäärän tarkoituksenmukaisuutta oppilaalle seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Erityisesti on tärkeää varmistaa oppimäärän sopivuus opetuksen nivelvaiheiden yhteydessä, esimerkiksi siirryttäessä kolmannelle ja seitsemännelle luokalle. Tavoitteena on, että oppilas siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opiskelusta suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun, kun riittävä suomen kielen taito eri kielitaidon osa-alueilla ja yleisessä tiedonalojen kielessä on saavutettu. Oppimäärän vaihtoa suositellaan, kun merkittäviä puutteita oppilaan suomen kielen taidon eri osa-alueilla ei ole. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään siirtymävaiheessa voidaan hyödyntää yhteis- ja samanaikaisopettajuutta.

Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot sekä kotoutumisen tukeminen.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Tärkeää on, että opetusjärjestelyistä ja ryhmittelystä huolimatta oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Opetusta voidaan järjestää myös samanaikais- tai yhteisopetuksena.

Oppilaalla, jolla on vaikeuksia osallistua opetukseen tai suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada oppimisen ja koulunkäynnin tukena ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tukitoimia. Tiedonalojen kielen oppimista tuetaan erityisesti opetuskielen tukiopetuksen avulla.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksessa tehdään jatkuvaa yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän sekä muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien opettajien kanssa. Yhteistyössä kotien, muiden oppiaineiden opetuksen sekä oman äidinkielen opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellisiä ja kulttuurisia identiteettejään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Kielellisten identiteettien rakentamiseen liittyy monikielisyys. Suomen perustuslain 17§ mukaan kaikilla kieliryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän järjestämiseen liittyvät paikallisesti päätettävät asiat kirjataan luvun 10.5, *Paikallisesti päätettävät asiat* mukaisesti.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1–2

Vuosiluokilla 1–2 opetuksen painopiste on suomen kielen ja sen luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen ja ilmaisuun sekä erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saatavilla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-, draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoittelu yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Vuosiluokka 1

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan (S1) (L2, L4)	S2-opetuksessa noudatetaan opetussuunnitelmaa yksilöllisesti, koska S2-oppilaat ovat eritasoisia.	Oppilaan oppimisen arviointi Suomi toisena kielenä oppiaineessa vuosiluokilla 1–2 Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen
T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kerto- maan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustele- maan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua (S1) (L1, L2, L7)	Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.	
T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin (S1) (L1, L2, L7)	Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma.	
T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen (S2) (L1, L2, L4)	Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus	
T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan (S2) (L2, L4)		
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan eri		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kielipillisten rakenteiden tuottamista (S3 ja L2, L4)	–oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytyksen sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.	kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja (S3) (L4, L5)	S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat:
T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita (S3) (L1, L4, L5)	Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttö-tilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mieli- pide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tieto- tekstien käsittelyssä.	• edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana ja käsitevarannon karttuminen • edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa • edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen • edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista
T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen (S4) (L4, L6, L7)	S2 Tekstien tulkitseminen	
T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen (S4) (L2, L4)	Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne	
T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin (S4) (L2)	Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtuma- paikka, -aika ja juoni). S3 Tekstien tuottaminen Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.	Arviointiasteikko Oppiaine kokonaisuudessaan arvioidaan asteikolla tavoitteet on saavutettu / tavoitteita ei ole saavutettu. Oppiaineen osa-alueista lukeminen ja kirjoittaminen annetaan tarkempaa palautetta seuraavalla asteikolla: Tavoitteet on saavutettu ➤ kiitettävästi: Oppilaalla on erinomaiset tiedot ja taidot ja hän osaa soveltaa ja yhdistää niitä luovasti uusissa tilanteissa. ➤ hyvin: Oppilaalla on hyvät perustiedot ja -taidot, ja hän osaa soveltaa niitä itsenäisesti. ➤ melko hyvin: Oppilaalla on melko hyvät perustiedot ja -taidot. ➤ osittain: Oppilas harjoittelee perustietoja ja -taitoja. Hän tarvitsee tukea ja apua.
T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana (S5) (L1, L2, L4)		
T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin (S5) (L1, L2, L4)		
T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan (S5) (L1, L2, L4)		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin. S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppi- aineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppi- aineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedon- hankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.	➤ tavoitteet saavuttamatta: Oppilas ei ole saavut- tanut oppimiselle asetettuja tavoitteita.

Vuosiluokka 2

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan (S1) (L2, L4)	S2-opetuksessa noudatetaan opetussuunnitelmaa yksilöllisesti, koska S2-oppilaat ovat eritasoisia.	Oppilaan oppimisen arviointi suomi toisena kielenä -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2 Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemaisensa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella
T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kerto- maan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustele- maan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua (S1) (L1, L2, L7)	Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.	
T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin (S1) (L1, L2, L7)	Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma.	
T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen (S2) (L1, L2, L4)	Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus –oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät	
T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan (S2) (L2, L4)		
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
kieliopillisten rakenteiden tuottamista (S3) (L2, L4)	edellytyksen sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.	tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja (S3) (L4, L5)	S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat:
T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita (S3) (L1, L4-5)	Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttö-tilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mieli- pide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tieto- tekstien käsittelyssä.	• edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana ja käsitevarannon karttuminen • edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa • edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen • edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista
T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen (S4) (L4, L6, L7)	S2 Tekstien tulkitseminen	
T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen (S4) (L2, L4)	Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien	
T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin (S4) (L2)	lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtuma- paikka, -aika ja juoni). S3 Tekstien tuottaminen Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja. S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja	Arviointiasteikko Oppiaine kokonaisuudessaan arvioidaan asteikolla tavoitteet on saavutettu / tavoitteita ei ole saavutettu. Oppiaineen osa-alueista lukeminen ja kirjoittaminen annetaan tarkempaa palautetta seuraavalla asteikolla: Tavoitteet on saavutettu ➤ kiitettävästi: Oppilaalla on erinomaiset tiedot ja taidot ja hän osaa soveltaa ja yhdistää niitä luovasti uusissa tilanteissa. ➤ hyvin: Oppilaalla on hyvät perustiedot ja -taidot, ja hän osaa soveltaa niitä itsenäisesti. ➤ melko hyvin: Oppilaalla on melko hyvät perustiedot ja -taidot. ➤ osittain: Oppilas harjoittelee perustietoja ja -taitoja. Hän tarvitsee tukea ja apua. ➤ tavoitteet saavuttamatta: Oppilas ei ole saavut- tanut oppimiselle asetettuja
T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana (S5) (L1, L2, L4)		
T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin (S5) (L1, L2, L4)		
T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan (S5) (L1, L2, L4)		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin. S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppi- aineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppi- aineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämistä tiedon- hankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.	tavoitteita.

Ruotsin kieli, A-oppimäärä (A1, kielikylpy)

Kielikylpykielessä ja oppiaineessa äidinkieli ja kirjallisuus on osittain yhteisiä tavoitteita ja sisältöjä. Äidinkielen ja kirjallisuuden sekä kielikylpykielen opetussuunnitelmat on laadittu opettajien yhteistyönä niin, että kaikki äidinkielen ja kirjallisuuden sisällöt tulevat katetuiksi ja tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen sekä kielikylpykielen opetuksen välillä on siirtovaikutusta varsinkin, kun kielikylpykielen opetuksen tuntimäärä on suuri ja opetus aloitetaan varhain. Lukemaan ja kirjoittamaan opettaminen tapahtuu vuosiluokilla 1–2 ainoastaan kielikylpykielellä.

Ruotsin kielen A1-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saatavilla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-, draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään teemaopetuksen keinoin niin, että ruotsin kielen taitojen oppiminen nivoutuu teemakokonaisuuksien kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä.

Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoittelu yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

Työtapojen valinnassa tulee ottaa huomioon erilaiset oppijat sekä oppilaiden ikäkausi ja kehitysvaihe. Työtapojen tulee olla monipuolisia, oppilaslähtöisiä ja oppilaita osallistavia. Työtapoja valittaessa lähtökohtana ovat toiminnallisuus ja tutkiva oppiminen. Opetusta eheytetään niin, että ruotsin kielen taitojen oppiminen nivotaan muiden oppiaineiden opetukseen.

Työtavoilla ohjataan oppilaita monipuoliseen vuorovaikutukseen, yhteiseen pohtimiseen, kielelliseen uteliaisuuteen ja päättelyyn sekä yhteistyötaitojen kehittämiseen. Työtavoissa yhdistyy leikinomaisuus, musiikki, draama, pelit ja liike sekä eri aistien hyödyntäminen.

Opetuksen painopiste on luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen, ilmaisuun ja erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.

Oppilaita ohjataan pohtimaan ruotsin kielen oppimistaan esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla sekä vähitellen ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetuksessa voidaan hyödyntää koko koulua ja koulun lähiympäristöä oppimisympäristöinä. Monikielisyys, kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus ovat näkyvissä oppimisympäristöissä. Ruotsin kieli kuuluu ja näkyy oppimistilanteissa ja oppilaalle tutuissa vuorovaikutustilanteissa. Oppimisympäristöjä voidaan muuttaa erilaisiin kielenoppimistilanteisiin sopiviksi ja siten mahdollistaa monipuoliset työtavat sekä työskentelyryhmissä ja itsenäisesti. Oppimisympäristöjä suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppimisympäristöt tukevat oppilaan luontaista uteliaisuutta ja kokeilunhalua sekä leikillisyyttä ja mielikuvitusta, jotta oppilas rohkaistuu käyttämään vähäistäkin kielitaitoaan alusta asti. Oppimisympäristöjen avulla vahvistetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä hyödyntämällä opetuksessa esimerkiksi kuvia, liikettä, ääntä ja erilaisia didaktisia välineitä. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua ruotsin kieleen ja ruotsin kieleen liittyvään kulttuuriin hyödyntämällä erilaisia oppimisympäristöjä sekä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä muiden ruotsin kieltä puhuvien kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen A1-oppimäärässä vuosiluokilla 1–2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu, kielenopiskelutaitojen vahvistaminen sekä toiminnalliset luovuutta ja osallisuutta edistävät työtavat tukevat oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaille tarjotaan tilaisuuksia tutustua myös muihin koulun tarjoamiin kieliin. Oppilaille kerrotaan monipuolisen kielitaidon merkityksestä ja heitä kannustetaan opiskelemaan monipuolisesti kieliä.

Opetus tulee järjestää oppilaiden lähtökohdat huomioon ottaen ja opetusta tulee tarvittaessa eriyttää. Oppilaalla on oikeus saada oppimisen tukea tuen tarpeen ilmetessä. Oppimisen ja koulunkäynnin tuesta määrätään Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 luvussa 7. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville. Oppilaita ohjataan löytämään itselleen sopivaa ja kiinnostavaa oppimista edistävää aineistoa esimerkiksi verkosta tai kirjastosta.

Kielikylpyopetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi on kuvattu Porvoon kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelman yhteisissä osuuksissa luvussa 11.

Englanti, A1-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omaan kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielen ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Englannin kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Koulussa ensimmäinen vieras kieli tai toinen kotimainen kieli alkaa useimmiten 3. vuosiluokalla. A-oppimäärän opetus voidaan kuitenkin aloittaa jo ennen 3. vuosiluokkaa. Tällöin noudatetaan A-oppimäärän opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon oppilaiden ikä.

Jo ennen A-oppimäärän opetuksen alkamista voidaan oppilaita tutustuttaa alustavasti joihinkin kieliin, kuten englantiin, saameen tai muuhun kieleen. Tällaista toimintaa kutsutaan kielisuihkuksi. Kielen tai kielten alkeita opitaan siinä laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan oppilaita kiinnostavista asioista yhdessä oppilaiden kanssa. Opetus voidaan toteuttaa muiden oppituntien yhteydessä, osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia tai sille voidaan varata omia oppitunteja tai opetustuokioita. Kielisuihkuja voidaan järjestää myös ylemmillä vuosiluokilla.

Kaksikielisen suomi-englanti opetuksen kohdekielen (englanti) ja kohdekielellä opetettavien oppiaineiden keskeiset kielelliset tavoitteet löytyvät Porvoon kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelman yhteisistä osuuksista luvusta 11.

Englannin A-oppimäärä vuosiluokilla 3–6

Vuosiluokilla 3–6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

Useat oppilaat käyttävät englantia kasvavassa määrin vapaa-aikanaan. Tämä oppilaiden informaalin oppimisen kautta hankkima taito otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja sisältöjä valittaessa.

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3–6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englannin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Kaksikielisen suomi-englanti opetuksen kohdekielen (englanti) ja kohdekielellä opetettavien oppiaineiden keskeiset kielelliset tavoitteet löytyvät Porvoon kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelman yhteisistä osuuksista luvusta 11.

Vuosiluokka 1

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.	Koulussa ensimmäinen vieras kieli tai toinen kotimainen kieli alkaa useimmiten 3. vuosiluokalla. A-oppimäärän opetus voidaan kuitenkin aloittaa jo ennen 3. vuosiluokkaa. <u>Tällöin noudatetaan A-oppimäärän opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon oppilaiden ikä.</u> S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.	Oppilaan oppimisen arviointi englannin A1-oppimäärässä vuosiluokilla 1–2 Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista. Arviointiasteikko Oppiaine kokonaisuudessaan arvioidaan asteikolla tavoitteet on saavutettu / tavoitteita ei ole saavutettu.
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta.	Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.	
T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä.		
T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
kielestä ja kielenkäyttöä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä.	S2 Kielenopiskelutaidot Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen pääättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia	
T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.		
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.		
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa		
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä. Suosittelavat oppikokonaisuudet 1. luokalle Oppilas oppii erottamaan kohdekielen muista kielistä. Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemääns sanoja ja ilmauksia puheessa (T9, T10). Opetus on laulun- ja leikinomaista. Opetuksessa keskitytään suullisen kielitaidon kehittämiseen: vieraan kielen rakenteet ja sanat tulevat	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	tutuksi ja jäävät mieleen suullisen toiston avulla. Oppilaan arkipäiväinen elämä huomioidaan rakenteiden ja sanaston harjoittelussa. Lisäksi oppilas oppii kielenopiskelulle tyypillisiä työtapoja, erityisesti yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja. (T3, T4) Oppilas harjoittelee tervehtimään englanniksi sopivilla tavoilla. - harjoittelee käyttämään yksinkertaisia lauserakenteita kuten • I like... tai I have... • I don't like... tai I don't have... - harjoittelee kertomaan itsestään olla-verbillä (esim. I am seven). - harjoittelee vastaamaan peruskysymyksiin kuten • What's your name? • How are you? • How old are you? - harjoittelee do-alkuisia kysymyksiä kuten • Do you like...?	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	• Do you have...? - harjoittelee yksinkertaisia kysymyssanalla alkavia kysymyksiä kuten • What do you like? • How many? harjoittelee sanastoa muuan muassa seuraavista aihepiireistä: • numerot 1-10 • värit • eläimet • perhe • kehonosat • perusadjektiivit kuten happy, sad • perusverbit kuten eat, drink, run • ruoka ja juoma • sää. Opetuksessa kiinnitetään huomiota kyseiselle kielelle ja kulttuurille tyypillisiin kohteliaisuuden ilmaisiin (T8). Opetuksessa kiinnitetään huomiota myös ääntämiseen: oppilas oppii ääntämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia ymmärrettävästi (T10). Lisäksi oppilasta ohjataan arvaamaan ja päättämään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	(T4, T7). Opetuksessa tutustutaan englanninkielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja juhlapyyhiin sekä siihen, missä oppilas kohtaa englantia jokapäiväisessä elämässään (T2).	

Vuosiluokka 2

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.	Koulussa ensimmäinen vieras kieli tai toinen kotimainen kieli alkaa useimmiten 3. vuosiluokalla. A-oppimäärän opetus voidaan kuitenkin aloittaa jo ennen 3. vuosiluokkaa.	Oppilaan oppimisen arviointi englanti A1 -oppimäärässä vuosiluokilla 1–2 Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista. Arviointiasteikko Oppiaine kokonaisuudessaan arvioidaan asteikolla tavoitteet on saavutettu / tavoitteita ei ole saavutettu.
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta.	<u>Tällöin noudatetaan A-oppimäärän opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon oppilaiden ikä.</u>	
T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä.	S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen	
T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä.	Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.	
T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.	S2 Kieltenopiskelutaidot	
T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.	Opetellaan suunnittelemaan toimintaa	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen pääättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai	
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.		
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä	mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä. Suosittelavat oppikokonaisuudet 2. luokalle Oppilas oppii erottamaan kohdekielen muista kielistä. Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia puheessa (T9, T10). Opetus on laulun- ja leikinomaista. Opetuksessa keskitytään suullisen kielen taidon kehittämiseen: vieraan kielen rakenteet ja sanat tulevat tutuksi ja jäävät mieleen suullisen toiston avulla. Oppilaan arkipäiväinen	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	elämä huomioidaan rakenteiden ja sanaston harjoittelussa. Oppilas pystyy tunnistamaan kirjoitetun kielen sanoja, mutta oppilaalta ei vaadita kirjoitetun kielen hallintaa. Lisäksi oppilas oppii kieltenopiskelulle tyypillisiä työtapoja, erityisesti yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja. (T3, T4) Oppilas harjoittelee tervehtimään englanniksi sopivilla tavoilla. harjoittelee käyttämään yksinkertaisia lauserakenteita kuten • I like... tai I have... • I don't like... tai I don't have... harjoittelee kertomaan itsestään olla- verbillä (esim. I am eight). harjoittelee vastaamaan peruskysymyksiin kuten • What's your name?/Who are you? • Where are you from? • How are you? • How old are you? harjoittelee do-alkuisia kysymyksiä kuten • Do you like...?	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	• Do you have...? harjoittelee yksinkertaisia kysymyssanalla alkavia kysymyksiä kuten • What do you like? • Where do you live? • How many? • How much? harjoittelee sanastoa muuan muassa seuraavista aihepiireistä: • numerot 1-20 • värit • eläimet • perhe • kehonosat • perusadjektiivit kuten happy, sad • perusverbit kuten eat, drink, run • ruoka ja juoma • sää • vaatteet • koulu • harrastukset. Opetuksessa kiinnitetään huomiota kyseiselle kielelle ja kulttuurille tyypillisiin kohteliaisuuden ilmaisiin (T8). Opetuksessa kiinnitetään huomiota myös ääntämiseen: oppilas oppii ääntämään tavallisimpia sanoja ja	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	ilmauksia ymmärrettävästi (T10). Lisäksi oppilasta ohjataan arvaamaan ja päättämään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä (T4, T7). • Opetuksessa tutustutaan englanninkielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja juhlapyhiin sekä siihen, missä oppilas kohtaa englantia jokapäiväisessä elämässään (T2).	

Matematiikka

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuva matemaatiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1–2

Vuosiluokkien 1–2 matematiikan opetuksessa oppilaille tarjotaan monipuolisia kokemuksia matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden muodostumisen perustaksi. Opetuksessa hyödynnetään eri aisteja. Opetus kehittää oppilaiden kykyä ilmaista matemaattista ajatteluaan konkreettisin välinein, suullisesti, kirjallisesti ja piirtäen sekä tulkiten kuvia. Matematiikan opetus luo vahvan pohjan lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmän ymmärtämiseksi sekä laskutaidolle.

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Tavoitteena on luoda oppimisympäristö, jossa matematiikkaa opiskellaan toiminnallisesti ja välineiden avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilaat tottuvat työskentelemään sekä itsenäisesti että yhdessä. Pedagogisesti ohjatut leikit ja pelit ovat yksi tärkeä työtapo. Opetuksessa ja opiskelussa käytetään tietoa ja viestintäteknologiaa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 1–2

Koulun alkaessa selvitetään, mitä oppilaat jo osaavat ja millaisia eroja osaamisessa on. Kumulatiivisena oppiaineena matematiikan perusasioiden hallinta on välttämätön edellytys uusien sisältöjen oppimiselle. Oppilaille tarjotaan tukea puutteellisten, aiemmin opittujen tietojen ja taitojen täydentämiseen sekä uusien sisältöjen oppimiseen. Matematiikan oppimisen valmiuksien kehittämiseksi ja matematiikan oppimiselle varataan riittävästi aikaa ja tuetaan oppimista systemaattisesti. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että oppimisen ja osaamisen ilo säilyvät. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja luodaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Oppilaille turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun. Taitaville oppilaille tarjotaan mahdollisuus syventää vuosiluokkien 1–2 sisältöjen ymmärtämistä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi luonnollisten lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja vaativammat peruslaskutoimitusten sovellukset.

Vuosiluokka 1

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä (S1-S4) (L1, L3, L5)	S1 Ajattelun taidot Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaihteittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita (esim. kauppaleikki) eri näkökulmista ja niihin liittyen kehitetään oppilaan suullista matemaattista ilmaisutaitoa. - Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin toimintaohjeiden avulla (esim. liikkuminen ruudukossa). S2 Luvut ja laskutoimitukset Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat	Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 1–2 Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Matematiikan oppimisen arviointi ja palaute on kannustavaa. Oppilaita rohkaistaan vahvuuksien ylläpitämiseen ja kehittymässä olevien taitojen harjoitteluun. Oppilaita ohjataan huomaamaan oman oppimisensa eteneminen. Oppilaiden matematiikan ymmärtämisen ja osaamisen tasoa voidaan selvittää puheen, välineiden, piirtämisen tai kirjallisen työskentelyn avulla. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa edistymistään eri tavoin. On tärkeää arvioida ratkaisujen oikeellisuuden lisäksi tekemisen tapaa ja sujuvuutta. Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita matematiikassa ovat • edistyminen lukukäsitteen ymmärtämisessä
T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa (S1-S4) (L4)		
T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintä- teknologiaa hyödyntäen (S1-S4) (L2, L4, L5)		
T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan (S1-S4) (L1, L4, L6)		
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja (S1-S4) (L1, L4)		
T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä (S2) (L1, L4)		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin (S2) (L1, L4)	lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1–10 hajotelmiin.	ja lukujonotaidoissa • edistyminen kymmenjärjestelmän ymmärtämisessä • edistyminen laskutaidon sujuvuudessa • edistyminen kappaleiden ja kuvioiden luokittelun taidoissa • edistyminen matematiikan käyttämisessä ongelmanratkaisussa.
T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässälaskustrategioita (S2) (L1, L4)	Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.	Arviointiasteikko Oppiaine kokonaisuudessaan arvioidaan asteikolla tavoitteet on saavutettu / tavoitteita ei ole saavutettu.
T9 tutustuttaa oppilas geometrisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia (S3) (L1, L4, L5)	Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.	Oppiaineen osa-alueista lukukäsite ja kymmenjärjestelmä sekä laskutaito annetaan tarkempaa palautetta seuraavalla asteikolla:
T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate (S3) (L1, L4)	Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0–20 ja sitten lukualueella 0–100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut	Tavoitteet on saavutettu ➤ kiitettävästi: Oppilaalla on erinomaiset tiedot ja taidot ja hän osaa soveltaa ja
T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin (S4) (L4, L5)		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan (S1) (L1, L2, L4, L5)	konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa. Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen. Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - 1. vuosiluokalla käsitellään ainoastaan lukualuetta 1–20 - 1. vuosiluokalla ei käsitellä kertotauluja 1–5 ja 10. S3 Geometria ja mittaaminen Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä. Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja	yhdistää niitä luovasti uusissa tilanteissa. ➤ hyvin: Oppilaalla on hyvät perustiedot ja -taidot, ja hän osaa soveltaa niitä itsenäisesti. ➤ melko hyvin: Oppilaalla on melko hyvät perustiedot ja -taidot. ➤ osittain: Oppilas harjoittelee perustietoja ja -taitoja. Hän tarvitsee tukea ja apua. ➤ tavoitteet saavuttamatta: Oppilas ei ole saavuttanut oppimiselle asetettuja tavoitteita.

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan. Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - 1. vuosiluokalla ei käsitellä mittayksiköitä gramma ja kilogramma S4 Tietojenkäsittely ja tilastot Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja. <i>Paikalliset tarkennukset</i> -	

Vuosiluokka 2

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä (S1-S4) (L1, L3, L5)	S1 Ajattelun taidot Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaihteittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita (esim. kauppaleikki) eri näkökulmista ja niihin liittyen kehitetään oppilaan suullista matemaattista ilmaisutaitoa. - Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin toimintaohjeiden avulla (esim. liikkuminen ruudukossa).	Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 1–2 Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Matematiikan oppimisen arviointi ja palaute on kannustavaa. Oppilaita rohkaistaan vahvuuksien ylläpitämiseen ja kehittymässä olevien taitojen harjoitteluun. Oppilaita ohjataan huomaamaan oman oppimisensa eteneminen. Oppilaiden matematiikan ymmärtämisen ja osaamisen tasoa voidaan selvittää puheen, välineiden, piirtämisen tai kirjallisen työskentelyn avulla. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa edistymistään eri tavoin. On tärkeää arvioida ratkaisujen oikeellisuuden lisäksi tekemisen tapaa ja sujuvuutta. Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita matematiikassa ovat
T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa (S1-S4) (L4)		
T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintä- teknologiaa hyödyntäen (S1-S4) (L2, L4, L5)		
T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan (S1-S4) (L1, L4, L6)		
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja (S1-S4) (L1, L4)		
T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä (S2) (L1, L4)		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin (S2) (L1, L4)	S2 Luvut ja laskutoimitukset Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1–10 hajotelmiin. Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa. Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla. Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0–20 ja sitten lukualueella 0–100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut	• edistyminen lukukäsitteen ymmärtämisessä ja lukujonotaidoissa • edistyminen kymmenjärjestelmän ymmärtämisessä • edistyminen laskutaidon sujuvuudessa • edistyminen kappaleiden ja kuvioiden luokittelun taidoissa • edistyminen matematiikan käyttämisessä ongelmanratkaisussa. Arviointiasteikko Oppiaine kokonaisuudessaan arvioidaan asteikolla tavoitteet on saavutettu / tavoitteita ei ole saavutettu. Oppiaineen osa-alueista lukukäsite ja kymmenjärjestelmä sekä laskutaito annetaan tarkempaa palautetta seuraavalla asteikolla: Tavoitteet on saavutettu ➤ kiitettävästi: Oppilaalla on erinomaiset
T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässälaskustrategioita (S2) (L1, L4)		
T9 tutustuttaa oppilas geometrisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia (S3) (L1, L4, L5)		
T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate (S3) (L1, L4)		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin (S4 ja L4-5)	konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa. Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen. Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin. S3 Geometria ja mittaaminen	tiedot ja taidot ja hän osaa soveltaa ja yhdistää niitä luovasti uusissa tilanteissa. ➤ hyvin: Oppilaalla on hyvät perustiedot ja -taidot, ja hän osaa soveltaa niitä itsenäisesti. ➤ melko hyvin: Oppilaalla on melko hyvät perustiedot ja -taidot. ➤ osittain: Oppilas harjoittelee perustietoja ja -taitoja. Hän tarvitsee tukea ja apua.
T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan (S1 ja L1, L2, L4-5)	Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä. Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuvioita myös luokitellaan. Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään	➤ tavoitteet saavuttamatta: Oppilas ei ole saavut- tanut oppimiselle asetettuja tavoitteita.

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä. S4 Tietojenkäsittely ja tilastot Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.	

Ympäristöoppi

Oppiaineen tehtävä

Ympäristöoppi on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva integroitu oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävä kehityksen näkökulma. Ympäristöopissa yhdistyy sekä luonnon- että ihmistieteellisiä näkökulmia. Ympäristöopissa oppilaat nähdään osana ympäristöä, jossa he elävät. Lähtökohtana on luonnon kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä.

Ympäristöopin opetus tukee oppilaiden ympäristösuhteen rakentumista, maailmankuvan kehittymistä sekä kasvua ihmisenä. Ympäristöopin opetuksen tavoitteena on ohjata oppilaita tuntemaan ja ymmärtämään luontoa ja rakennettua ympäristöä, niiden ilmiöitä, itseään ja muita ihmisiä sekä terveyden ja hyvinvoinnin merkitystä. Ympäristöopin monitieteinen perusta edellyttää, että oppilaat harjaantuvat hankkimaan, käsittelemään, tuottamaan, esittämään, arvioimaan ja arvottamaan tietoa erilaisissa tilanteissa. Tieteellistä tietoa käytetään opetuksen perustana ja kriittisen ajattelun kehittämiseen kiinnitetään huomiota. Ympäristöopissa kiinnitetään huomiota kestävä kehityksen ekologiseen, kulttuuriseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen. Ympäristöopin keskeisenä tavoitteena on ohjata ymmärtämään ihmisten tekemien valintojen vaikutuksia elämälle ja ympäristölle nyt sekä tulevaisuudessa.

Ympäristöopissa rakennetaan perustaa ympäristöopin eri tiedonalojen osaamiselle. Tavoitteena on tunnistaa niiden merkitys ympäristössä, teknologiassa, jokapäiväisessä elämässä, ihmisessä ja ihmisen toiminnassa. Biologian kannalta keskeistä on oppia tuntemaan ja ymmärtämään luonnonympäristöä, ihmistä, elämää, sen kehittymistä ja reunaehtoja maapallolla. Maantiedon kannalta keskeistä on tutkia omaa lähiympäristöä sekä ymmärtää erilaisia alueita maapallolla, niillä esiintyviä ilmiöitä ja alueilla asuvien ihmisten elämää. Fysiikan kannalta keskeistä on ymmärtää luonnon perusrakenteita ja ilmiöitä, ja selittää näitä ilmiöitä käyttäen myös omissa tutkimuksissa saatavaa tietoa. Kemian kannalta keskeistä on havaita erilaisia aineita ympärillämme sekä tutkia, kuvailla ja selittää niiden ominaisuuksia, rakenteita ja niissä tapahtuvia muutoksia. Terveystiedon kannalta keskeistä on oppia ymmärtämään terveyttä tukevia ja suojaavia tekijöitä ympäristössä ja ihmisten toiminnassa, ja edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista.

Opetuksen tavoitteena on herättää ja syventää oppilaiden kiinnostusta ympäristöopin eri tiedonaloja kohtaan. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla jokaiselle oppilaalle mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti kaikkiin ympäristöopin tiedonaloihin sekä niihin liittyvään teknologiaan ja koulutuspolkuihin.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1–2

Vuosiluokilla 1–2 ympäristöopin opetus jäsennetään kokonaisuuksiksi, joissa tarkastellaan oppilaiden omaa ympäristöä sekä oppilaita ja heidän toimintaansa yhteisön jäsenenä. Leikkiin perustuvien ongelmanratkaisu ja tutkimustehtävien avulla viritetään uteliaisuutta ja kiinnostusta ympäristön ilmiöitä kohtaan. Lisäksi harjoitellaan ympäristön jäsentämistä ja nimeämistä sekä omaan hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä asioita.

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta. Ympäristöopin eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita, tieto ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä luontokoulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto ja tiedekeskusten kanssa. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopissa vuosiluokilla 1–2

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen itseään koskevissa henkilökohtaisissa asioissa. Tutkimuksellinen työskentely ja eri ajattelutaitojen tasoilla olevat harjoitukset voivat tukea eriyttämistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista ympäristöopissa. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Vuosiluokka 1

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T1 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkitykselliseksi itselleen (S1-S6) T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä (S1-S6) (L1, L6) T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestäväällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä (S1-S6) (L3, L7) T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään (S2-S4, S6) (L3) T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtö- kohtana (S1-S6) (L1, L7) T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä	S1 Kasvu ja kehitys Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämäkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Ihmisen kehon osat - Oma kasvu ja kehitys, perhe, sukupuu - Tunnetaitojen harjoittelu ja mielen hyvinvoinnin edistäminen: itsensä ja muiden arvostaminen - Lasten oikeuksiin tutustuminen S2 Kotona ja koulussa toimiminen Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja	Oppilaan oppimisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 1–2 Opittavien asioiden jakaminen kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämis ehdotusten avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaat voivat ilmaista osaamistaan kirjoitetun tekstin sijaan myös toimintana ja muuna ilmaisuna, joten oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan sovittujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat tunnistamaan omaa oppimistaan ja toimintaansa. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin (S1-S6) (L1, L4)	liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.	Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita ympäristöopissa ovat • edistyminen lähiympäristössä tutkimisessa sekä toimimisessa ja liikkumisessa • edistyminen havaintojen tekemisessä • edistyminen turvallisen toimimisen taidoissa • edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa. Oppiaine kokonaisuudessaan arvioidaan asteikolla tavoitteet on saavutettu / tavoitteita ei ole saavutettu.
T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä (S1-S6) (L1, L4)		
T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita (S1-S6) (L3)		
T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien (S2, S4, S6) (L1, L3)	<i>Paikalliset tarkennukset</i> - Yhteistyötaidot - Toimiminen ja käyttäytyminen erilaisissa ryhmissä ja tilanteissa - Kiusaamisen ehkäisy - Turvallinen toiminta kotona, koulussa ja koulumatkalla	
T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvista- maan itsensä ja muiden arvostamista (S1-S6) (L2, L3)		
T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla (S1-S6) (L1)	S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Harjoitellaan tutkimisen taitoja:	
T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina (S1-S6) (L1, L4)		
T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista (S1-S6) (L2, L4)		
T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä (S1, S5 sekä L3)		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	kuvailu, havaintojen kerääminen, luokittelu, vertailu, kysymystenteko, syiden ja seurausten pohdinta - Luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön tutkiminen: eloton (vesi, ilma, maaperä, valo) ja elollinen luonto (kasvit, eläimet, sienet) - Kartan käsite (kuva ylhäältä päin): luokan kartta, koulun pohjakartta, kartta omasta huoneesta tai kodista S4 Tutkiminen ja kokeileminen Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Harjoitellaan tutkimisen taitoja:	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	kuvailu, havaintojen kerääminen, luokittelu, vertailu, kysymystenteko, syiden ja seurausten pohdinta S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Arjen terveystottumukset ja niihin liittyvien taitojen harjoittelu (ruokailu, lepo, puhtaus, liikunta, säänmukainen pukeutuminen) - Perehdytään elämän perusedellytyksiin (vesi, ilma, lämpö, ravinto ja huolenpito) - Tunnetaitojen harjoittelu ja mielen	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	hyvinvoinnin edistäminen S6 Kestävän elämäntavan harjoittaminen Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimisen harjoittelu - Tutustutaan kotiseutuun (oma lähiympäristö, Porvoo) ja sen merkitykseen, Suomen muoto ja sijainti maapallolla	

Vuosiluokka 2

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T1 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkitykselliseksi itselleen (S1-S6) T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä (S1-S6) (L1, L6) T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestäväällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä (S1-S6) (L3, L7) T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään (S2-S4, S6) (L3) T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtö- kohtana (S1-S6) (L1, L7)	S1 Kasvu ja kehitys Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänculusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Ihmisen elintoiminnot: sydän, keuhkot, aivot, luu- ranko, lihakset, ruuansulatus, aistit - Tunnetaitojen harjoittelu ja mielen hyvinvoinnin edistäminen - Demokratiataitojen harjoittelu (yhteistyö, riitojen käsittely, päätöksenteko) ja osallistaminen - Lasten oikeuksiin tutustuminen S2 Kotona ja koulussa toimiminen Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä	Oppilaan oppimisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 1–2 Opittavien asioiden jakaminen kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämis ehdotusten avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaat voivat ilmaista osaamistaan kirjoitetun tekstin sijaan myös toimintana ja muuna ilmaisuna, joten oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan sovittujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat tunnistamaan omaa oppimistaan ja toimintaansa. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin (S1-S6) (L1, L4)	turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.	Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita ympäristöopissa ovat • edistyminen lähiympäristössä tutkimisessa sekä toimimisessa ja liikkumisessa • edistyminen havaintojen tekemisessä • edistyminen turvallisen toimimisen taidoissa • edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa. Oppiaine kokonaisuudessaan arvioidaan asteikolla tavoitteet on saavutettu / tavoitteita ei ole saavutettu.
T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä (S1-S6) (L1, L4)		
T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita (S1-S6) (L3)		
T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien (S2, S4, S6) (L1, L3)	<i>Paikalliset tarkennukset</i> - Käyttäytyminen liikenteessä: pyöräilytaidot - Turvataidot esim. arjen pienet itsehoitotaidot, avun hakeminen, toiminta tulipalotilanteessa - Kiusaamisen ehkäisy	
T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvista- maan itsensä ja muiden arvostamista (S1-S6) (L2, L3)	S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi	
T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja	Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
esittämisessä		
T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla (S1-6 sekä L1)	erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.	
T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina (S1-S6) (L1, L4)	<i>Paikalliset tarkennukset</i> - Erilaiset elinympäristöt ja niiden yleisimpiä eliöitä: metsä, vesistö, pelto, rakennettu ympäristö (piha, puutarha, kylä, kaupunki) - Vuodenajat (valo, sää, kasvit, eläimet) - Pihakartta tutusta ympäristöstä esim. koulun pihasta tai kotipihasta	
T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista (S1-S6) (L2, L4)	S4 Tutkiminen ja kokeileminen Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä.	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä (S1, S5 sekä L3)	Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Syvennetään tutkimuksen tekemisen eri taitoja: aiheen valinta, suunnitelma, tiedon hankinta ja raportointi: dokumentoidaan havaintoja esim. kuvaamalla ja videoimalla sekä käyttämällä diagrammeja - Kasvin kasvatus: kasvun edellytykset (ravinteet, lämpö, valo, vesi) ja kasvin rakenne S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Ravinnontuotanto ja juomaveden alkuperä (pohja- vesi: kaivo, vedenottamo, vesi- ja viemäri - Mielen hyvinvoinnin edistäminen: pohditaan, mitkä asiat tuottavat hyvää mieltä ja iloa S6 Kestävän elämäntavan harjoittelu Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	omalle lähiympäristölle. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Harjoitellaan vastuullisten valintojen tekemistä, kierrättämistä, jätteiden lajittelua ja jätteiden vähentämistä - Opetuksessa voidaan tehdä yhteistyötä eri paikallisten tahojen kanssa (esim. Luontokoulu, Porvoon Vesi, Taidekoulu, Porvoon museo, Rosk'n Roll). - Kaikille luokka-asteille on kehitteillä Kestävän kehityksen polku, joka sisältää teemat: ilmastonmuutos, kestävä kuluttaminen, luonto ja aktiivinen kansalaisuus.	

Uskonto

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämänskatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1–2

Vuosiluokilla 1–2 uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1–2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdiskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt. Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalta.

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen ja avoimen, luottamuksellisen keskusteluilmapiirin luomiseen. Opetuksessa on tärkeää, että jokainen oppilas tulee kuulluksi omine havaintoineen ja kokemuksineen. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukselliseen oppimiseen, keskusteluun ja omien mielipiteiden perusteluun sekä erilaisuuden hyväksymiseen. Opetuksessa keskeistä on oppilaslähtöisyys ja oppilaan oman kokemusmaailman kunnioittaminen etenkin eettisiä kysymyksiä tarkasteltaessa. Luovat, toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät, projektit ja keskustelut tukevat oppilasta kokonaisvaltaisena, kaikkia aistejaan oppimisessa hyödyntävänä vuorovaikutustaitoisena ja aktiivisena oppijana. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti ja vuorovaikutteisesti tieto ja viestintäteknologiaa. Kertomuksia, musiikkia, kuvataidetta, leikkiä, draamaa sekä vierailijoita ja vierailuja eri kohteisiin käytetään tukemaan monipuolista työskentelyä ja oppimisen iloa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 1–2

Uskonnon eri oppimäärien opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet ja taustat kuten kielitaito ja kulttuuritausta. Keskeisiä käsitteitä pohditaan ja avataan niin, että niiden ymmärtäminen on mahdollista kaikille oppilaille. Käytettävät työtavat sovitetaan ikäkauteen. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Vuosiluokka 1

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa (S1-S3) (L2, L4)	S1 Suhde omaan uskontoon Opetus aloitetaan tutustumalla oppilaan perheeseen: suku, historia, uskonto tai katsomus sekä erilaiset perheet. Tärkeitä opetuksen sisältöjä ovat oman uskonnon juhlat ja pyhät ajat sekä erilaisten juhlien sisältö, merkitys ja viettotavat. Opetuksen sisällöksi valitaan myös oman uskonnon kertomuksia, perinteitä ja tapoja. Tarkastellaan oman uskonnon keskeisiä käsitteitä ja symboleita sekä uskonnon monimuotoisuutta. <i>Paikalliset tarkennukset, ev.lut.</i> - Tutustutaan omaan perheeseen, sukuun ja sen historiaan - Tunnistetaan kirkkovuoden juhlien merkitys omassa perheessä - Tutustutaan kouluyhteisössä läsnä oleviin uskontoihin ja niiden keskeisiin juhliin: joulu - tutustutaan kristinuskon perinteisiin ja tapoihin - tutustutaan Raamatun kertomuksiin - tutustutaan kristilliseen jumalkäsitykseen ja	Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 1-2 Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaitoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan. Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat: - edistyminen lähiympäristönkatsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä - edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa - edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessa.
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin (S1) (L1)		
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin (S1) (L2, L7)		
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin (S2) (L2, L3, L7)		
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaise- maan omia ajatuksiaan ja tunteitaan (S1, S3) (L2, L6, L7)		
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia (S1, S3) (L2, L6, L7)		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta (S3) (L3, L7)	kirkkorakennukseen S2 Uskontojen maailma	Oppiaine kokonaisuudessaan arvioidaan asteikolla tavoitteet on saavutettu / tavoitteita ei ole saavutettu.
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä (S1, S3) (L1, L5-7)	Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaan kouluyhteisön sekä lähiympäristön uskonnot ja niiden keskeiset tavat ja juhlat. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös uskonottomuus. <i>Paikalliset tarkennukset, ev.lut.</i> - Huomioidaan kristinuskon monimuotoisuus ja uskonottomuus S3 Hyvä elämä Opetuksessa tarkastellaan ihmisen syntymään ja kuolemaan liittyviä elämänkysymyksiä sekä elämän kunnioittamista. Keskeisiä sisältöjä ovat oppilaan omat teot ja niiden seuraukset, vastuu toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta sekä toisen asemaan eläytyminen, ihmisarvo ja yksilöllisyys. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja merkitykseen. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Sisällöt tukevat oppilaan tunnetaitojen kehittymistä.	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	<i>Paikalliset tarkennukset, ev.lut.</i> - Vahvistetaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja, empatia - Tutustutaan Lasten oikeuksiin - Tutustutaan käsitteisiin <i>erilaisuus, toisten kunnioittaminen, suvaitsevaisuus, ihmisarvo</i>	

Vuosiluokka 2

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa (S1-S3) (L2, L4)	S1 Suhde omaan uskontoon Opetus aloitetaan tutustumalla oppilaan perheeseen: suku, historia, uskonto tai katsomus sekä erilaiset perheet. Tärkeitä opetuksen sisältöjä ovat oman uskonnon juhlat ja pyhät ajat sekä erilaisten juhlien sisältö, merkitys ja viettotavat. Opetuksen sisällöksi valitaan myös oman uskonnon kertomuksia, perinteitä ja tapoja. Tarkastellaan oman uskonnon keskeisiä käsitteitä ja symboleita sekä uskonnon monimuotoisuutta. <i>Paikalliset tarkennukset, ev.lut.</i> - Pohditaan elämänkysymyksiä kristillisestä näkökulmasta - Tutustutaan kristinuskon keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin - Tutustutaan erilaisiin perheisiin ja niiden tapakulttuureihin S2 Uskontojen maailma Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaan kouluyhteisön sekä lähiympäristön uskonnot ja niiden keskeiset tavat ja juhlat. Sisältöjen	Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 1-2 Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaitoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan. Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat: - edistyminen lähiympäristönkatsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä - edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa - edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessa.
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin (S1) (L1)		
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin (S1) (L2, L7)		
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin (S2) (L2, L3, L7)		
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaise- maan omia ajatuksiaan ja tunteitaan (S1, S3) (L2, L6, L7)		
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia (S1, S3) (L2, L6, L7)		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta (S3) (L3, L7)	valinnassa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. <i>Paikalliset tarkennukset, ev.lut.</i>	Oppiaine kokonaisuudessaan arvioidaan asteikolla tavoitteet on saavutettu / tavoitteita ei ole saavutettu.
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä (S1, S3) (L1, L5, L6, L7)	- Tutustutaan kouluyhteisössä läsnä oleviin uskontoihin ja niiden keskeisiin juhliin - Huomioidaan kristinuskon monimuotoisuus ja uskonnottomuus S3 Hyvä elämä Opetuksessa tarkastellaan ihmisen syntymään ja kuolemaan liittyviä elämänkysymyksiä sekä elämän kunnioittamista. Keskeisiä sisältöjä ovat oppilaan omat teot ja niiden seuraukset, vastuu toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta sekä toisen asemaan eläytyminen, ihmisarvo ja yksilöllisyys. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja merkitykseen. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Sisällöt tukevat oppilaan tunnetaitojen kehittymistä. <i>Paikalliset tarkennukset, ev.lut.</i> - Tutustutaan elämänkaareen	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	- Pohditaan, mitä elämän kunnioittaminen tarkoittaa - Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia - Opitaan ottamaan vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta. - Opitaan ymmärtämään ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitys - Opitaan kristinuskon kultainen sääntö	

Elämäkatsomustieto

Elämäkatsomustiedon tehtävä

Elämäkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämäkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämäkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitseväiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämäkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämäkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämäkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Elämäkatsomustiedon tehtävä vuosiluokilla 1–2

Vuosiluokilla 1–2 elämäkatsomustiedon opetuksen painopiste on oppilaiden yhteistyö ja vuorovaikutustaitojen, ilmaisun sekä ajattelun ja oppimisen taitojen kehittämisessä. Oppilaan omaa ajattelua ja kokemuksia kuuntelemalla ja arvostamalla vaikutetaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan rakentumiseen.

Elämänkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä luoda turvallinen ja avoin psyykkinen ja sosiaalinen oppimisympäristö, jossa oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesääätelytaitojen kehittymistä. Fyysistä oppimisympäristöä kehitetään erilaiset oppimisen ja työskentelemisen tavat huomioivaksi ja joustavasti muunneltavaksi. Yhteisiä, opettajan ohjaamia tutkimuskeskusteluja rikastetaan toiminnallisilla aktiviteeteilla, saduilla, kertomuksilla, leikeillä, musiikilla, kuvataiteella ja draamalla. Toiminnassa otetaan huomioon lasten elinympäristön digitalisoituminen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 1–2

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämänkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan erityisesti vuorovaikutus ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet otetaan huomioon työtapojen valinnassa.

Vuosiluokka 1

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua (S1-S4) (L1, L2, L4)	S1 Kasvaminen hyvään elämään Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Harjoitellaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia - Harjoitellaan ilmaisemaan omia ajatuksia ja tunteita - Pohditaan hyvän, oikean ja väärän merkityksiä - Tutkitaan ystävyyttä S2 Erilaisia elämäntapoja Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti ja kulttuuristaan.	Oppilaan oppimisen arviointi elämäncatsomustiedossa vuosiluokilla 1-2 Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaitoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan. Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita elämäncatsomustiedossa ovat: - edistyminen lähiympäristöncatsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä - edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa
T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin (S2) (L1, L2, L7)		
T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua (S1) (L1, L2, L7)		
T4 edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä (S1-S4) (L1, L2, L7)		
T5 ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia (S1-S4) (L1, L3, L4)		
T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyttä (S1-S4) (L1, L3, L7)		
T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja (S2) (L2, L4)		
T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita (S1-S4, L2, L3, L7)		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa (S4) (L3, L5, L7)	<i>Paikalliset tarkennukset</i> - Pohditaan kysymystä ”kuka minä olen” - Tutustutaan oman ja muiden koti- ja kulttuuritaustaan S3 Yhteiselämän perusteita Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Tutustutaan käsitteisiin: luottamus ja reiluus arkipäivän tilanteissa - Tutustutaan lasten oikeuksiin S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja	- edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessa. Oppiaine kokonaisuudessaan arvioidaan asteikolla tavoitteet on saavutettu / tavoitteita ei ole saavutettu.

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Tutkitaan omaa lähiympäristöä - Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia - Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla - Opitaan ymmärtämään omien tekojen vaikutukset ympäristöön	

Vuosiluokka 2

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua (S1-S4) (L1, L2, L4)	S1 Kasvaminen hyvään elämään Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Opitaan arvostamaan omaa ja muiden ajattelua - Pohditaan oikean ja väärän erottamista ja ihmisen hyvyttä S2 Erilaisia elämäntapoja Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti ja kulttuuritaustaan.	Oppilaan oppimisen arviointi elämäncatsomustiedossa vuosiluokilla 1-2 Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaitoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan. Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita elämäncatsomustiedossa ovat: - edistyminen lähiympäristöncatsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä - edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa
T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin (S2) (L1, L2, L7)		
T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua (S1) (L1, L2, L7)		
T4 edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä (S1-S4) (L1, L2, L7)		
T5 ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia (S1-S4) (L1, L3, L4)		
T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyttä (S1-S4) (L1, L3, L7)		
T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja (S2) (L2, L4)		
T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita (S1-S4) (L2, L3, L7)		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa (S4) (L3, L5, L7)	<i>Paikalliset tarkennukset</i> - Pohditaan erilaisia tapoja elää ja ajatella - Tutustutaan erilaisiin koti ja kulttuuritaustoihin S3 Yhteiselämän perusteita Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Tutkitaan luottamuksen ja rehellisyyden käsitteitä arkipäivän elämässä - Tutustutaan lasten oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla	- edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemissa. Oppiaine kokonaisuudessaan arvioidaan asteikolla tavoitteet on saavutettu / tavoitteita ei ole saavutettu.

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Perehdytään erilaisiin kertomuksiin maailman synnystä - Tutkitaan eri elämänmuotoja maapallolla ja pohditaan elämän rajallisuutta - Tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutuksia lähiympäristöön - Vahvistetaan luontosuhdetta etsimällä merkityksellisiä kokemuksia	

Musiikki

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1–2

Vuosiluokkien 1–2 musiikin opetuksessa oppilaat voivat yhdessä havaita ja kokea, kuinka jokainen on musiikissa ainutlaatuinen ja kuinka musiikillinen toiminta luo parhaimmillaan iloa ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Musiikin opetus tukee kinesteettisen ja auditiivisen hahmottamiskyvyn, terveen äänenkäytön sekä myönteisen musiikkisuhteen kehittymistä. Musiikkikäsitteiden ja ilmaisukeinojen oppimisen perustana ovat laulamisen, soittamisen, säveltämisen, musiikkiliikunnan ja kuuntelun yhteydessä saadut kokemukset ja niistä keskusteleminen. Oppilaiden luovaa musiikillista ajattelua sekä esteettistä ja musiikillista ymmärrystä edistetään luomalla tilanteita, joissa oppilaat voivat suunnitella ja toteuttaa erilaisia äänikokonaisuuksia sekä käyttää mielikuvitustaan ja kekseliäisyyttään yksin tai yhdessä muiden kanssa. Musiikillinen toiminta liittyy luontevasti eheyttävään opiskeluun koulun arjessa ja juhlassa.

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolisia ja joustavia musiikin opiskelukokonaisuuksia, joissa musiikin opetuksen erilaiset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja elämykset innostavat oppilaita kehittämään musiikillisia taitojaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Opetuksessa hyödynnetään taide ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 1–2

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Niiden pohjalta tehdään muun muassa työtapoja, erilaisten välineiden käyttöä ja oppilaiden ryhmittelyä koskevat ratkaisut niin, että myös oppilaita kuullaan. Musiikin opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita ja vahvistetaan näin oppilaan yhteistyötaitoja, itsetuntoa ja oma-aloitteisuutta.

Vuosiluokka 1

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaa rakentaen (S1-S4) (L2, L7) T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä (S1-S4) (L1, L2, L4) T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikki- käsitteitä liikkuen ja kuunnellen (S1-S4) (L1, L4) T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja (S1-S4) (L5, L6) T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintönsä leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta (S1-S4) (L2, L4)	S1 Miten musiikissa toimitaan Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Mahdollisimman paljon leikin kautta - Musiikillinen ilmaisu ja keksiminen - Oman äänen löytäminen ja sävelkorvan kehittäminen (soiva äänihäly) - Soitinten vastuullinen käsittely - Soittaminen (perkussiot, laattasoittimet, kantele) - Kuuntelu (oma ääni, hiljaisuus) - Musiikkiliikunta (kehorytmi, piirileikit) - Ohjelmiston syventäminen draaman ja kuvataiteen keinoin	Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 1-2 Oppimisen arviointi musiikissa on oppilaita ohjaavaa ja rohkaisevaa. Oppilaalle annetaan palautetta ja mahdollisuuksia oman ja ryhmän toiminnan arviointiin siten, että se kannustaa yrittämiseen ja opittavien taitojen harjoittamiseen. Erityistä huomiota arvioinnissa kiinnitetään musiikillisten yhteistyötaitojen ja musisointitaitojen edistymiseen. Oppilaan oppimisen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön. Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita musiikissa ovat • edistyminen musiikillisissa yhteistyötaidoissa, erityisesti toimiminen musiikillisen ryhmän jäsenenä • edistyminen musiikin peruskäsitteiden hahmottamisessa musiikillisen toiminnan kautta.

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen perusperiaatteita musisoinnin yhteydessä (S1-S4) (L4)	S2 Mistä musiikki muodostuu Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Peruskäsitteet: taso (korkea, matala, nouseva-laskeva), voima (p-f), kesto (pitkä-lyhyt, hidas-nopea, tauko), sointiväri - Rytmi (rytmitavut, syke) S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Oppilaiden kokemukset ja havainnot	Oppiaine kokonaisuudessaan arvioidaan asteikolla tavoitteet on saavutettu / tavoitteita ei ole saavutettu.
T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa (S1-S4) (L7)		
T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa (S1-S4) (L1)		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	musiikista ja arjen ääniympäristöstä - Porvoon seudun musiikkiopisto tarjoaa mahdollisuuden Suuri sinfoniaorkesteri tutuksi (2.lk) – konserttiin (Kultis) S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Kaanon, laululeikit, kansallislaulu/Maamme-laulu, lastenlaulut, kansanlaulut	

Vuosiluokka 2

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaa rakentaen (S1-S4) (L2, L7)	S1 Miten musiikissa toimitaan Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Mahdollisimman paljon leikin kautta - Musiikillinen ilmaisu ja keksiminen - Oman äänen löytäminen ja sävelkorvan kehittäminen (soiva ääni-häly) - Soitinten vastuullinen käsittely - Soittaminen (perkussiot, laattasoittimet, kantele) - Kuuntelu (oma ääni, hiljaisuus) - Musiikkiliikunta (kehorytmi, piirileikit) - Ohjelmiston syventäminen draaman ja kuvataiteen keinoin	Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 1-2 Oppimisen arviointi musiikissa on oppilaita ohjaavaa ja rohkaisevaa. Oppilaalle annetaan palautetta ja mahdollisuuksia oman ja ryhmän toiminnan arviointiin siten, että se kannustaa yrittämiseen ja opittavien taitojen harjoittamiseen. Erityistä huomiota arvioinnissa kiinnitetään musiikillisten yhteistyötaitojen ja musisointitaitojen edistymiseen. Oppilaan oppimisen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön. Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita musiikissa ovat • edistyminen musiikillisissa yhteistyötaidoissa, erityisesti toimiminen musiikillisen ryhmän jäsenenä • edistyminen musiikin peruskäsitteiden hahmottamisessa musiikillisen toiminnan kautta.
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä (S1-S4) (L1, L2, L4)		
T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikki- käsitteitä liikkuen ja kuunnellen (S1-S4) (L1, L4)		
T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja (S1-S4) (L5, L6)		
T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintönsä leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta (S1-S4) (L2, L4)		
T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin		

merkintätapojen peruseriaatteita musisoinnin yhteydessä (S1-S4) (L4)	S2 Mistä musiikki muodostuu Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Peruskäsitteet: taso (korkea, matala, nouseva-laskeva), voima (p-f), kesto (pitkä- lyhyt, hidas-nopea, tauko), sointiväri - Rytmi (rytmitavut, syke) S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Oppilaiden kokemukset ja havainnot musiikista ja arjen ääniympäristöstä	Oppiaine kokonaisuudessaan arvioidaan asteikolla tavoitteet on saavutettu / tavoitteita ei ole saavutettu.
T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa (S1-S4) (L7)		
T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa (S1-S4) (L1)		

	- Porvoon seudun musiikkiopisto tarjoaa mahdollisuuden Suuri sinfoniaorkesteri tutuksi (2.lk) – konserttiin (Kultis) S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Kaanon, laululeikit, kansallis-laulu/Maamme-laulu, lastenlaulut, kansanlaulut	
--	--	--

Kuvataide

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1–2

Vuosiluokilla 1–2 luodaan perustaa oppilaiden omakohtaiselle suhteelle kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Ilmaisun taitojen ja esteettisten valmiuksien kehittymistä tuetaan eri aistien ja koko kehon yhteistyöllä. Oppilaita ohjataan käyttämään mielikuvia, kuvataiteen käsitteistöä ja kuvallisen tuottamisen keinoja. Opetuksessa hyödynnetään toiminnallisuutta ja leikinomaisuutta. Oppilaita kannustetaan pitkäjänteiseen taideoppimiseen. Kuvien tuottamista ja tulkintaa harjoitellaan myös tieto ja viestintäteknologian ja verkkoympäristöjen avulla. Opetuksessa rohkaistaan toimimaan yhdessä, jakamaan kokemuksia sekä vastaanottamaan ja antamaan palautetta kuvallisesta työskentelystä.

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 1–2 innostetaan leikinomaiseen kokeiluun, tietoja viestintäteknologian käyttöön sekä taiteidenväliseen toimintaan. Opetustilanteet toteutetaan kouluympäristön lisäksi erilaisissa rakennetuissa ympäristöissä, luonnon ympäristöissä ja verkkoympäristöissä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 1–2

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia.

Vuosiluokka 1

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä (S1-S3) (L1, L3, L4, L5)	S1 Omat kuvakulttuurit Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Tehdään kuvia lempiaiheista, (perhe, koti, kotieläimet, pelit) - Tutustutaan toisten oppilaiden kuvakulttuureihin S2 Ympäristön kuvakulttuurit Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.	Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 1–2 Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppilaat saavat palautetta kaikilla tavoitteissa määritellyillä taideoppimisen alueilla. Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita kuvataiteessa ovat • edistyminen tavoitteiden asettamisessa omalle toiminnalle • edistyminen materiaalien kokeilemisessa ja tekniikoiden harjoittelussa • edistyminen kuvataiteen ilmaisukeinojen
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan (S1-S3) (L2, L4, L5, L6)		
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla (S1-S3) (L2, L3, L4, L5)		
T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja (S1-S3) (L2, L3, L5, L6)		
T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa (S1-S3) (L1, L2, L3, L5)		
T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä (S1-S3) (L1, L4, L5, L6)		
T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
tarkastelun pohjalta (S1-S3) (L1, L2, L5, L6) T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys (S1-S3) (L1, L2, L4, L7)	Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Tutustutaan erilaisiin ympäristöihin - Tuotetaan kuvataidetoita esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista - Valitaan kuvailmaisun aiheeksi monipuolisia sisältöjä (rakennukset, pihat, luontoympäristö, liikennemerkkit, koulumatka) S3 Taiteen maailmat Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta	käyttämisessä ja niistä keskustelemissa • edistymisen omista ja muiden kuvista keskustelemissa. Arviointiasteikko Oppiaine kokonaisuudessaan arvioidaan asteikolla tavoitteet on saavutettu / tavoitteita ei ole saavutettu.

	<i>Paikalliset tarkennukset</i> - Tutustutaan taiteilijan työhön - Tutkitaan kuvia ja opitaan kertomaan niistä - Osallistutaan Kultis-ohjelmaan Käsitteet, tekniikat ja materiaalit 1–2 luokilla - Piirretään ja maalataan eri välineillä ja piirtimillä - Opitaan päävärit ja välivärit - Harjoitellaan värien sekoittamista - Havainnoidaan ympäristöä ja opitaan tallentamaan sitä eri tekniikoilla ja välineillä - Harjoitellaan painantatekniikkaa - Harjoitellaan muotoilua - Opetellaan käyttämään luonnon- ja kierrätysmateriaaleja kuvataidetoissa ja askartelussa	
--	---	--

Vuosiluokka 2

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä (S1-S3) (L1, L3, L4, L5)	S1 Omat kuvakulttuurit Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa. <i>Paikalliset tarkennukset</i> - Tehdään kuvia lempiaiheista (kirjat, pelit, tv-ohjelmat, vanhat ja uudet esineet) - Tutustutaan toisten oppilaiden kuvakulttuureihin ja harjoitellaan vertaisarviointia S2 Ympäristön kuvakulttuurit Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon	Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 1–2 Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppilaat saavat palautetta kaikilla tavoitteissa määritellyillä taideoppimisen alueilla. Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita kuvataiteessa ovat • edistyminen tavoitteiden asettamisessa omalle toiminnalle • edistyminen materiaalien kokeilemisessa ja tekniikoiden harjoittelussa
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan (S1-S3) (L2, L4, L5, L6)		
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla (S1-S3) (L2, L3, L4, L5)		
T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja (S1-S3) (L2, L3, L5, L6)		
T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa (S1-S3) (L1, L2, L3, L5)		
T6 kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa ja muiden kuvissa (S1-S3) (L1, L2, L4, L7)		
T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä (S1-S3) (L1, L4, L5, L6)	ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.	• edistyminen kuvataiteen ilmaisukeinojen käyttämisessä ja niistä keskustelemisessä • edistyminen omista ja muiden kuvista keskustelemisessä.
T8 kannustaa oppilasta tunnistamaan erilaisia tai- teen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään (S1, S2, S3, L2, L3, L6, L7)	Paikalliset tarkennukset - Tarkastellaan eri animaatiohahmoja ja oppilaille tuttuja mediakuvastoja toden ja fiktion näkökulmasta - Harjoitellaan ympäristön kuvaamista valokuvan ja videokuvan avulla	Arviointiasteikko Oppiaine kokonaisuudessaan arvioidaan asteikolla tavoitteet on saavutettu / tavoitteita ei ole saavutettu.
T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta (S1-S3) (L1, L2, L5, L6)		
T10 ohjata oppilasta tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja (S1-S3) (L2, L3, L6, L7)	S3 Taiteen maailmat Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta Paikalliset tarkennukset - Tutustutaan joihinkin kuuluisiin	
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys (S1-S3) (L1, L2, L4, L7)		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	taideteoksiin. - Tutkitaan kuvia ja opitaan puhumaan niistä - Tutustutaan paikallisiin taiteilijoihin (esim. Albert Edelfelt, Ville Wallgren) - Osallistutaan Kultis-ohjelmaan Käsitteet, tekniikat ja materiaalit 1–2 luokilla - Piirretään ja maalataan eri välineillä ja piirtimillä - Opitaan päävärit ja välivärit - Harjoitellaan värien sekoittamista - Havainnoidaan ympäristöä ja opitaan tallentamaan sitä eri tekniikoilla ja välineillä - Harjoitellaan painantatekniikkaa - Harjoitellaan muotoilua - Opetellaan käyttämään luonnon- ja kierrätysmateriaaleja kuvataidetoissa ja askartelussa	

Käsityö

Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuuksiin, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaallisen maailman tuntemus luo perustaa kestäväälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämänpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuuksiin sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1–2

Vuosiluokilla 1–2 käsityön tehtävänä on mahdollistaa oppilaiden käsityön ilmaisun, suunnittelun ja tekemisen tietojen ja taitojen kehittyminen sekä kokemusten kertyminen. Oppilaita rohkaistaan ja ohjataan toimimaan käsityön suunnittelijoina ja valmistajina sekä käyttämään siinä erilaisia materiaaleja. Käsityö kehittää keskittymiskykyä ja aloitteellisuutta. Se kannustaa arvostamaan ja arvioimaan omaa ja toisten työtä ja työskentelyä. Käsityön kasvatustehtävänä on ohjata oppilaita ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta.

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Oppimisympäristö tukee käsityön toiminnallisuutta ja vuorovaikutusta opettajan, vertaisryhmän sekä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet ja materiaalit edistävät tavoitteiden saavuttamista. Oppilaita innostetaan havainnoimaan ja käyttämään havaintojaan käsityötaitojen osana sekä vaikuttamaan ympäristöönsä. Työtapojen valinnoilla oppilaita kannustetaan osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Ohjatun suunnittelun ja tekemisen tukena hyödynnetään mielikuvitusta, tarinoita, draamaa, leikkiä, pelejä sekä luonnon ja rakennettua ympäristöä. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 1–2

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on luoda pedagogisesti erilaisia työtapoja ja vuorovaikutustilanteita, joilla tuetaan sekä yksilöllistä käsityötaitojen oppimista ja suunnittelua että yhteisöllistä työskentelyä. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet sekä tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien materiaalien, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Käsityön toiminnallinen oppiminen edellyttää riittävästi aikaa, tilaa ja ohjausta.

Vuosiluokka 1

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön (S1-S4) (L1, L2)	S1 Ideointi Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla. <i>Paikalliset tarkennukset</i> Lähtökohtana ideointiin on omat tunteet, tarinat ja mielikuvitus- ja luonnonympäristöt sekä muoto, väri ja pinta. Pohditaan säilytystä käsityön avulla esim. penaali, jumppapussi. S2 Kokeilu Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaalliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta	Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 1–2 Oppimisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota myönteisen palautteen antamiseen ja kannustamiseen sekä työskentelyn aikana että prosessin lopussa. Monipuolisella arvioinnilla ja palautteella tuetaan laaja-alaisen käsityötiedon ja taidon kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia tapoja osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojen harjoitteluun. Ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja arvioida yhdessä, jolloin oppilaat oppivat esiintymistä ja toisten työskentelyn arvostamista. Arviointi kohdistuu kokonaiseen käsityöprosessiin ja eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä, joka todentaa oppilaiden edistymistä ja käsityöllisen osaamisen tasoa. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse ja vertaisarviointia.
T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta (S1-S3) (L1, L4, L5)		
T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa (S1, S5) (L1, L7)		
T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti (S2-S4) (L4, L6)		
T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta (S1-S6) (L1, L3)		

	ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin. <i>Paikalliset tarkennukset</i> Kokeillaan erilaisia materiaaleja, esim. langat, kankaat, villa, puu, pahvi ja paperi, luonnosta haetut materiaalit. S3 Suunnittelu Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja. <i>Paikalliset tarkennukset</i> Oppilas harjoittelee kokonaisen käsityöprojektin toteuttamista. S4 Tekeminen Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla. <i>Paikalliset tarkennukset</i> Leikkaaminen, kaavan tekeminen, nuppi- ja	Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita käsityössä ovat - edistyminen työskentelyn sujuvuudessa - edistyminen suunnittelun tekemisen ja arvioinnin taidoissa - edistyminen tavoitteellisessa toiminnassa - edistyminen kekseliäiden ratkaisujen tuottamisessa. Arviointiasteikko Oppiaine kokonaisuudessaan arvioidaan asteikolla tavoitteet on saavutettu / tavoitteita ei ole saavutettu.
--	---	--

	silmäneulan käyttäminen, solmun tekeminen, ompelun aloittaminen ja lopettaminen, etupisto, punonta, pujottelu, hiominen, neulaaminen, liimaaminen ja pintakäsittely. S5 Dokumentointi Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana. <i>Paikalliset tarkennukset</i> Käsityöprojekti dokumentoidaan piirtämällä, kirjoittamalla tai kuvaamalla, Ideoinnissa ja suunnittelussa voidaan käyttää hyväksi tietotekniikkaa. S6 Arviointi Tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan palautetta toisille oppilaille. <i>Paikalliset tarkennukset</i> Vertaisarviointi parin/ryhmän/luokan kanssa ja työskentelyn itsearviointi.	
--	--	--

Vuosiluokka 2

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön (S1-S4) (L1, L2)	S1 Ideointi Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla. <i>Paikalliset tarkennukset</i> Lähtökohtana ideointiin on omat tunteet, luonnon- ja rakennettu ympäristö sekä muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan suojautumista käsityön avulla, esim. vaatetus. S2 Kokeilu Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaalliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja	Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 1–2 Oppimisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota myönteisen palautteen antamiseen ja kannustamiseen sekä työskentelyn aikana että prosessin lopussa. Monipuolisella arvioinnilla ja palautteella tuetaan laaja-alaisen käsityötiedon ja taidon kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia tapoja osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojen harjoitteluun. Ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja arvioida yhdessä, jolloin oppilaat oppivat esiintymistä ja toisten työskentelyn arvostamista. Arviointi kohdistuu kokonaiseen käsityöprosessiin ja eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä, joka todentaa oppilaiden edistymistä ja käsityöllisen osaamisen tasoa. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse ja vertaisarviointia.
T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta (S1-S3) (L1, L4, L5)		
T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa (S1, S5) (L1, L7)		
T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti (S2-S4) (L4, L6)		
T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta (S1-S6) (L1, L3)		

	kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin. <i>Paikalliset tarkennukset</i> Kokeillaan erilaisia materiaaleja, esim. metalli, pullovärit, maalit, muovi S3 Suunnittelu Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja. <i>Paikalliset tarkennukset</i> Oppilas harjoittelee kokonaisen käsityöprojektin toteuttamista. S4 Tekeminen Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.	Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita käsityössä ovat - edistyminen työskentelyn sujuvuudessa - edistyminen suunnittelun tekemisen ja arvioinnin taidoissa - edistyminen tavoitteellisessa toiminnassa - edistyminen kekseliäiden ratkaisujen tuottamisessa. Arviointiasteikko Oppiaine kokonaisuudessaan arvioidaan asteikolla tavoitteet on saavutettu / tavoitteita ei ole saavutettu.
--	---	--

	<i>Paikalliset tarkennukset</i> Pykäpisto, ketjusilmukka, huovutus, solmeilu, maalaaminen S5 Dokumentointi Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana. <i>Paikalliset tarkennukset</i> Käsityöprojekti dokumentoidaan piirtämällä, kirjoittamalla tai kuvaamalla, Ideoinnissa ja suunnittelussa voidaan käyttää hyväksi tietotekniikkaa. S6 Arviointi Tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan palautetta toisille oppilaille. <i>Paikalliset tarkennukset</i> Vertaisarviointi parin/ryhmän/luokan kanssa ja käsityöprosessin itsearviointi.	
--	---	--

Liikunta

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoittelu. Oppilaat saavat tietoja ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1–2

”Liikutaan yhdessä leikkien.”

Vuosiluokilla 1–2 opetuksen pääpaino on havaintomotoristen taitojen ja motoristen perustaitojen oppimisessa, yhdessä tekemisessä ja sosiaalisten taitojen kehittämisessä sekä liikuntaan liittyvien myönteisten kokemusten vahvistamisessa. Opetus tukee oppilaita auttamalla heitä kohtaamaan emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden mielikuvitusta ja omia oivalluksia.

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 1–2

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokilla 1–2 on tärkeää tunnistaa sellaiset motorisen oppimisen vaikeudet, joilla voi olla yhteyttä muihin oppimisen ongelmiin.

Vuosiluokka 1

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla (S1) (L1, L3)	S1 Fyysinen toimintakyky Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista. Tutustutaan monipuolisiin ja turvaisiin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen. <i>Paikalliset tarkennukset</i> Havaintomotoriset taidot ovat taitoja, joilla oppilas hahmottaa omaa kehoaan ja sen eri osia suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan.	Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 1–2 Oppimisen arvioinnilla tuetaan oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla eli sen tarkoituksena on tukea fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittymistä. Rakentava ja kannustava palaute tukee oppilaan myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaiden oppimisesta, työskentelystä ja edistymisestä. Arvioinnissa pyritään tunnistamaan oppilaiden yksilölliset vahvuudet ja kehittymistarpeet sekä tukemaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Arviointi toteutetaan oppilaiden toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla sekä ohjaamalla oppilaita itsearviointiin. Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita liikunnassa ovat • edistyminen liikuntatilanteisiin sopivien
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havainto- motorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja (S1) (L1, L3, L4)		
T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuoden- aikoina (S1) (L3)		
T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä (S1) (L3)		
T5 tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuintaito (S1) (L3)		
T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla (S1) (L3, L6, L7)		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T7 ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa (S2) (L2, L3, L6, L7)	Sisältöesimerkkejä: Erilaisten muotojen, kirjainten ja numeroiden piirtäminen/muodostaminen oman kehon avulla, koko vartalon jännityksen ja rentouden vaihteleva erilaissa tehtävissä, liikkuminen eri tavoin erilaisilla nopeuksilla, erilaiset pujottelua ja väistämistä sisältävät tehtävät ja leikit sekä uinti.	ratkaisujen löytämisessä
T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta (S2) (L2, L6, L7)	Motoriset perustaidot ovat tasapainotaidot, liikkumistaidot sekä välineenkäsittelytaidot sellaisia taitoja, joiden avulla oppilas selviää arkipäivän liikkumista vaativista tarpeista.	• edistyminen motorisissa perustaidoissa ja niiden harjoittelemisessa • edistyminen sovittuihin tehtäviin liittyvässä turvallisessa toiminnassa • edistyminen yhdessä työskentelyn ja itsenäisen työskentelyn taidoissa.
T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen (S3) (L1, L2, L3)	Tasapainotaidot ovat taitoja, joilla kehon paino- piste mukautetaan paikallaan olevaan (staattinen tasapaino) tai liikkuvaan (dynaaminen tasapaino) tukeen nähden siten, että keho pysyy tasapainossa.	Arviointiasteikko
T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja (S3) (L1, L2)	Sisältöesimerkkejä: tasapainoilu lattiakuvioiden päällä, kävely esim. katukiveyksen, voimistelupenkin, liikuntasalin kenttäviivojen, maassa olevan hyppynarun päällä tai vaihtelevassa metsämaastossa, voimistelu sekä hippaleikit.	Oppiaine kokonaisuudessaan arvioidaan asteikolla tavoitteet on saavutettu/tavoitteita ei ole saavutettu.
	Liikkumistaidot ovat taitoja, joiden avulla siirrytään paikasta toiseen, esimerkiksi	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	kieriminen, ryömiminen, konttaaminen, kiipeäminen, käveleminen, juokseminen, hyppeleminen, laukkaaminen ja uiminen. Sisältöesimerkkejä: temppuradat, hyppelyradat, juoksu- ja kiinniottoleikit, erilaisissa maastoissa käveleminen ja juokseminen. Välineenkäsittelytaidot ovat koko kehon taitoja, joiden avulla lapsi pystyy käsittelemään esineitä, välineitä ja telineitä. Käsittelytaitojen kehittyminen edellyttää havainto- ja motoristen toimintojen yhteistyötä ja siksi ne ovatkin oppilaalle kaikkien vaativimpia motorisia tehtäviä. Sisältöesimerkkejä: vieritys, työntö, pomputtaminen, heittäminen, kiinniottaminen, potkaiseminen ja kämmenellä (tai lyhytvartisella) mailalla lyöminen osana erilaisia ratoja, leikkejä ja pelejä Fyysiset ominaisuudet tarkoittavat kestävyyttä, voimaa, nopeutta ja liikkuvuutta. Kestävyys harjaantuu esimerkiksi juoksu- ja kiinniottoleikeissä, pallopeleissä, maastossa liikuttaessa ja uinnissa. Voima harjaantuu esim.	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	riippuen, kiipeillen, hyppien, voimistellen ja leikkimielellä kamppaillen. Nopeus harjaantuu juoksu- ja kiinniottoleikeillä, peleissä, viestikisailuissa, erilaisilla hyppyillä, loikilla ja heitoilla. Liikkuvuus harjaantuu monipuolisella liikkumisella, ojennuksilla, kurkotuksilla ja lyhyillä venytyksillä. Vesiliikunta Sisältöesimerkki: Uimataidon alkeiden opettelua kaupungin uimaopettajien ohjauksessa. S2 Sosiaalinen toimintakyky Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta. <i>Paikalliset tarkennukset</i> Sosiaalista toimintakykyä tuetaan sosiaalisen pätevyyden kautta. Sosiaalisesti päteväksi kehittyminen tarkoittaa sitä, että tuetaan rehellisyyttä, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Liikutaan ja pelataan	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	reilun pelin hengessä. Käytännön esimerkkejä: toisten kuunteleminen, oman vuoron odottaminen ja toisen auttaminen. S3 Psyykkinen toimintakyky Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet. <i>Paikalliset tarkennukset</i> Psyykkisen hyvinvoinnin perustana on myönteinen minäkuva. Minäkuvalla tarkoitetaan ihmisen käsitystä itsestä. Fyysistä pätevyyden tunnetta kehittää tyytyväisyyden tunne siitä, että oppilas on oppinut uutta, kehittynyt omissa taidoissaan, saavuttanut tavoitteensa ja tehnyt parhaansa. Oppilas kokee itsensä tärkeäksi ja merkitykselliseksi, jos hän saa kantaa vastuuta, tehdä valintoja ja päättää itseään koskevia asioita. <i>Käytännön esimerkkejä: Oppilaan</i>	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	<i>huolenaiheiden kuunteleminen ja turhien pelkojen poistaminen, pätevyyden kokemusten vahvistaminen, onnistumisista kehumalla, myönteinen ja toiminnallinen ilmapiiri sekä kannustaminen.</i> Paikallinen toiminta Mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä urheiluseurojen ja muiden porvoolaisten toimijoiden kanssa sekä kieliryhmienkin ylitse tapahtuvaa yhteistyötä koulujen välillä.	

Vuosiluokka 2

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla (S1) (L1, L3) T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havainto- motorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja (S1) (L1, L3, L4) T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuoden- aikoina (S1) (L3) T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä (S1) (L3) T5 tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuimataito (S1) (L3)	S1 Fyysinen toimintakyky Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksua ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista. Tutustutaan monipuolisiin ja turvallisiin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen. <i>Paikalliset tarkennukset</i> Havaintomotoriset taidot ovat taitoja, joilla oppilas hahmottaa omaa kehoaan ja sen eri osia suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan.	Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 1–2 Oppimisen arvioinnilla tuetaan oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla eli sen tarkoituksena on tukea fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittymistä. Rakentava ja kannustava palaute tukee oppilaan myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaiden oppimisesta, työskentelystä ja edistymisestä. Arvioinnissa pyritään tunnistamaan oppilaiden yksilölliset vahvuudet ja kehittymistarpeet sekä tukemaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Arviointi toteutetaan oppilaiden toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla sekä ohjaamalla oppilaita itsearviointiin. Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita liikunnassa ovat • edistyminen liikuntatilanteisiin sopivien

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla (S1) (L3, L6, L7)	Sisältöesimerkkejä: Erilaisten muotojen, kirjainten ja numeroiden piirtäminen/muodostaminen oman kehon avulla, koko vartalon jännityksen ja rentouden vaihteleva erilaisissa tehtävissä, liikkuminen eri tavoin erilaisilla nopeuksilla, erilaiset pujottelua ja väistämistä sisältävät tehtävät ja leikit sekä uinti. Motoriset perustaidot ovat tasapainotaidot, liikkumistaidot sekä välineenkäsittelytaidot sellaisia taitoja, joiden avulla oppilas selviää arkipäivän liikkumista vaativista tarpeista. Tasapainotaidot ovat taitoja, joilla kehon paino- piste mukautetaan paikallaan olevaan (staattinen tasapaino) tai liikkuvaan (dynaaminen tasapaino) tukeen nähden siten, että keho pysyy tasapainossa. Sisältöesimerkkejä: Tasapainoilu lattiakuvioiden päällä, kävely esim. katukiveyksen, voimistelupenkin, liikuntasalin kenttäviivojen, maassa olevan hyppynarun päällä tai vaihtelevassa metsämaastossa, voimistelu sekä hippaleikit. Liikkumistaidot ovat taitoja, joiden avulla siirrytään paikasta toiseen, esimerkiksi	ratkaisujen löytämisessä • edistyminen motorisissa perustaidoissa ja niiden harjoittelemisessa • edistyminen sovittuihin tehtäviin liittyvässä turvallisessa toiminnassa • edistyminen yhdessä työskentelyn ja itsenäisen työskentelyn taidoissa. Arviointiasteikko Oppiaine kokonaisuudessaan arvioidaan asteikolla tavoitteet on saavutettu / tavoitteita ei ole saavutettu.
T7 ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisisa liikuntatilanteissa (S2) (L2, L3, L6, L7)		
T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta (S2) (L2, L6, L7)		
T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen (S3) (L1, L2, L3)		

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja (S3) (L1, L2)	kieriminen, ryömiminen, konttaaminen, kiipeäminen, käveleminen, juokseminen, hyppeleminen, laukkaaminen ja uiminen. Sisältöesimerkkejä: Temppuradat, hyppelyradat, juoksu- ja kiinniottoleikit, erilaisissa maastoissa käveleminen ja juokseminen. Välineenkäsittelytaidot ovat koko kehon taitoja, joiden avulla lapsi pystyy käsittelemään esineitä, välineitä ja telineitä. Käsittelytaitojen kehittyminen edellyttää havainto- ja motoristen toimintojen yhteistyötä ja siksi ne ovatkin oppilaalle kaikkien vaativimpia motorisia tehtäviä. Sisältöesimerkkejä: Vieritys, työntö, pomputtaminen, heittäminen, kiinniottaminen, potkaiseminen ja kämmenellä (tai lyhytvartisella) mailalla lyöminen osana erilaisia ratoja, leikkejä ja pelejä Fyysiset ominaisuudet tarkoittavat kestävyyttä, voimaa, nopeutta ja liikkuvuutta. Kestävyys harjaantuu esimerkiksi juoksu- ja kiinniottoleikeissä, pallopeleissä, maastossa liikuttaessa ja uinnissa. Voima harjaantuu esim.	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	riippuen, kiipeillen, hyppien, voimistellen ja leikkimielellä kamppaillen. Nopeus harjaantuu juoksu- ja kiinniottoleikeillä, peleissä, viestikisailuissa, erilaisilla hyppyillä, loikilla ja heitoilla. Liikkuvuus harjaantuu monipuolisella liikkumisella, ojennuksilla, kurkotuksilla ja lyhyillä venytyksillä. Vesiliikunta Sisältöesimerkki: Uimataidon alkeiden opettelua kaupungin uimaopettajien ohjauksessa. S2 Sosiaalinen toimintakyky Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta. <i>Paikalliset tarkennukset</i> Sosiaalista toimintakykyä tuetaan sosiaalisen pätevyyden kautta. Sosiaalisesti päteväksi kehittyminen tarkoittaa sitä, että tuetaan rehellisyyttä, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Liikutaan ja pelataan reilun pelin hengessä.	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	Käytännön esimerkkejä: toisten kuunteleminen, oman vuoron odottaminen ja toisen auttaminen. S3 Psyykkinen toimintakyky Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet. <i>Paikalliset tarkennukset</i> Psyykkisen hyvinvoinnin perustana on myönteinen minäkuva. Minäkuvalla tarkoitetaan ihmisen käsitystä itsestä. Fyysistä pätevyyden tunnetta kehittää tyytyväisyyden tunne siitä, että oppilas on oppinut uutta, kehittynyt omissa taidoissaan, saavuttanut tavoitteensa ja tehnyt parhaansa. Oppilas kokee itsensä tärkeäksi ja merkitykselliseksi, jos hän saa kantaa vastuuta, tehdä valintoja ja päättää itseään koskevia asioita. <i>Käytännön esimerkkejä: Oppilaan huolenaiheiden kuunteleminen ja turhien pelkojen poistaminen, pätevyyden kokemusten</i>	

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi
	<i>vahvistaminen, onnistumisista kehumalla, myönteinen ja toiminnallinen ilmapiiri sekä kannustaminen.</i> Paikallinen toiminta Mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä urheiluseurojen ja muiden porvoolaisten toimijoiden kanssa sekä kieliryhmienkin ylitse tapahtuvaa yhteistyötä koulujen välillä.	